

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Katedra politologie

**Vnitřní fungování České pirátské strany a její
rozhodovací mechanismy**

Bakalářská práce

Autor práce: Adam Volt

Studijní program: Politologie

Vedoucí práce: PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Rok obhajoby: 2019

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 9. 5. 2019

Adam Volt

Bibliografický záznam

VOLT, Adam. *Vnitřní fungování České pirátské strany a její rozhodovací mechanismy*. Praha, 2019. s. 67. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra Politologie. Vedoucí diplomové práce PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Rozsah práce: 98 303

Abstrakt

Bakalářská práce se bude zabývat fungováním a rozhodovacími mechanismy České pirátské strany. Hlavním cílem práce je zjistit, jakou míru participace na rozhodování o stranických dokumentech mají řadoví členové. Právě pirátské strany jsou známé tím, že vnitřní předpisy umožňují členům velkou míru participace na stranických rozhodnutích. K zodpovězení cílů práce budou využity stanovy strany a další vnitřní předpisy, stranické dokumenty, diskuse na Fóru Pirátské strany a koncepty vnitřní struktury a rozhodování stran tak, aby bylo možné definovat základní znaky fungování a rozhodování pirátské strany.

Abstract

This bachelor thesis is going to be focused on functioning and decision mechanisms of the Czech Pirate Party. The main aim of the thesis is to find which is the level of participation of passive party members on political party documents. Particularly Pirate Parties are known as parties which allows their members significant level of participation in party decision-making. In order to answer the aims of the thesis, political party statutes, other internal regulations, political party documents, discussions on the Pirate Party Forum and concepts of the internal structure and its decision-making process are going to be used for defining the fundamental elements of functioning and decision-making of the Pirate Party.

Klíčová slova

Česká pirátská strana, struktura, rozhodování, kyber strana, participace, liquid democracy

Keywords

Czech Pirate Party, structure, decision making, cyber party, participation, liquid democracy

Title

Internal working of the Czech Pirate party and its decision-making mechanisms

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval svému vedoucímu práce PhDr. Miloši Brunclíkovi, Ph.D. za jeho rady, trpělivost a čas, který mi při psaní práce věnoval.

Obsah

Úvod	4
1. Teoretické koncepty vnitřního uspořádání stran	8
1.1. Maurice Duverger	9
1.1.1. Sekce	10
1.1.2. Buňka	10
1.1. Helen Margetts – The Cyber Party	12
1.2. Susan E. Scarrow – Cyber membership	14
1.3. Peter Mair, Richard S. Katz – The Three Faces of Party Organization.....	17
1.3.1. The party in public office.....	17
1.3.2. The party on the ground.....	18
1.3.3. The party central office.....	18
2. Liquid democracy jako koncept rozhodování ve straně.....	20
3. Rozhodovací mechanismy a struktura ČPS dle vnitřních předpisů	22
3.1. Členství ve straně.....	22
3.1.1. Člen.....	22
3.1.2. Registrovaný příznivec	22
3.2. Struktura České pirátské strany	23
3.2.1. Celostátní fórum	24
3.2.2. Republikový výbor	24
3.2.3. Republikové předsednictvo.....	25
3.2.4. Komise a odbory	25

3.2.5. Oblastní sdružení	26
3.3. Rozhodovací mechanismy České pirátské strany.....	27
3.3.1. Průběh jednání o návrzích a usnášení	28
3.3.2. Volba.....	29
3.3.3. Speciální případ: referendum.....	29
3.3.4. Speciální případ: odvolání	30
4. Vnitřní struktura a rozhodování České pirátské strany ve světle představených teoretických konceptů	31
4.1. ČPS očima Duvergera	31
4.2. ČPS a fenomén cyber party a cyber membership.....	32
4.3. ČPS a koncept R. Katze a P. Maira	35
4.4. Rozhodování s konceptem liquid democracy?	36
4.5. Česká pirátská strana – struktura a rozhodování jako celek.....	38
5. Případové studie – praktické rozhodování uvnitř strany.....	39
5.1. Povolební strategie – volby do Poslanecké sněmovny PČR 2017	40
5.1.1. Projednávání na Republikovém výboru.....	40
5.1.2. Projednávání na Celostátním fóru.....	43
5.1.3. Schválený dokument.....	44
5.2. Povolební strategie – volby do Evropského parlamentu 2019	45
5.2.1. Projednávání na Republikovém výboru.....	46
5.2.2. Schválený dokument.....	47
5.3. Výsledky případové studie	48

Závěr.....	50
Summary.....	59
Seznam použité literatury	60
Knižní zdroje	60
Odborné články a práce	60
Internetové zdroje	62
Seznam obrázků.....	67
Seznam tabulek.....	67

Úvod

Ve své diplomové bakalářské práci se budu zabývat vnitřním fungováním České pirátské strany (ČPS) a jejími rozhodovacími mechanismy. Česká pirátskou strana je dnes silným hráčem na politické scéně, na kterou přišla s uvěřitelnými tématy – transparentností, bojem proti korupci a digitalizací. Do politického systému přinesla nejen tato témata, ale také fenomén rozhodování online o dění ve straně na denní bázi.

Česká pirátská strana, která vznikla v České republice už v roce 2009, zaznamenala svůj první výrazný úspěch v roce 2017, kdy se z neparlamentní strany vyhoupla na 22 poslaneckých křesel se ziskem přes 10 % hlasů voličů a stala se 3. nejsilnější stranou. Zájem o Piráty neopadl ani o rok později při komunálních volbách, kdy navýšili počet svých zastupitelů až na desetinásobek (ČPS, 2018a). Kde Piráti naopak nezaznamenali výraznější úspěch, byly senátní volby ve stejném roce (z jejich kandidátů¹ uspěl jen Lukáš Wagenknecht) a ztratili i svého do té doby jediného senátora Libora Michálka (ČSÚ, 2018).

Díky úspěchu ve volbách do Poslanecké sněmovny se strana etablovala na politické scéně a její političtí konkurenti s ní musí počítat v každých dalších volbách jako se silným konkurentem. Další metou pro ni budou jednoznačně letošních volby do Evropského parlamentu, které podle svých slov chtějí vyhrát (Šeliga, 2019).

Právě i rétorika, kterou poslední dobou volí představitelé Pirátů, ukazuje, že si jsou svou cestou jisti a počítají s fungováním v českém politickém systému v dalších letech. Co více – zaznívají od nich hlasy, že jsou připraveni vyhrát příští volby a sestavit vládu (Svobodová, 2019 nebo Studená, 2019).

¹ Termínem je myšlen každý kandidát, který kandidoval za ČPS nebo v koalici ČPS s dalšími stranami v řádných senátních volbách 2018. Do statistiky není započítán úspěch kandidátů s podporou ČPS.

Česká pirátská strana se sama definuje jako strana, která používá moderní komunikační kanály, a díky nim umožňuje snazší participaci členů na dění ve straně. Využívá i prvků přímé demokracie (Ferjenčík, 2017, s. 20). Právě díky moderním technologiím a zapojení široké voličské základny se proklamuje jako strana nové generace s vysokým standardem otevřenosti vůči členům i veřejnosti. Tento jev je znatelný i na vnitrostranických diskusích, které z velké části probíhají veřejně přímo na Fóru Pirátské strany (Bartoš, 2018).

V minulých letech se právě problematice České pirátské strany, jejího fungování a nového stylu rozhodování na fóru mnoho prací nevěnovalo. Do parlamentních voleb v roce 2017 byl její význam spíše marginální. Společně s tím, jak Piráti nabývají na významu, jevílo se mi jako příhodné uchopit právě téma vnitřního fungování, rozhodování a struktury České pirátské strany. Tématem pirátských stran se zabývali např. Brunclík (2010) nebo Novotný (2014), který se zaměřil na specifický rozhodovací systém uvnitř Pirátské strany v Německu. Od vzniku České pirátské strany v roce 2009 se stala předmětem nejedné diplomové práce. Např. Dohnal (2012) nebo Šigut (2018) či Yaklyushyna (2018) nebo i Šrubař (2015). V roce vzniku ČPS byla také napsána diplomová práce Jana Bočka (2009), která se zaměřuje na globální srovnání pirátských stran. Nicméně žádná práce se nezaměřila přímo na jistým způsobem neobvyklý přístup k rozhodování uvnitř strany s důrazem na její strukturu.

Česká pirátská strana je v mnoha oblastech ojedinělým úkazem v českém politickém prostředí, protože proklamuje, že umožňuje velmi široké zapojení členů a sympatizantů na diskusích a rozhodnutích strany jako celku. Právě zjištění míry participativnosti na jednotlivých rozhodnutích a jejich klasifikace bude jedním z cílů mé práce.

V rámci odevzdaných tezí jsem si stanovil základní cíle práce, kterými bylo zkoumání fungování a rozhodování v rámci České pirátské strany s využitím konceptů M. Duvergera, R. Katze a P. Maira, jež jsem pro svou práci rozšířil o dva koncepty, které reflektují moderní fungování strany v dnešním světě pro pochopení celé širší problematiky struktury v rámci ČPS.

Zároveň jsem v době sestavování tezí nestanovil přesný postup, jak budu zkoumat praktické rozhodování v rámci strany. Pro práci se po hlubším prostudování tématu jevil jako nosný přístup případové studie, který jsem nakonec také využil. Cíl práce jsem rozšířil o důraz na míru participace členů na rozhodováních ve straně. Rozhodl jsem se naopak upustit od porovnávání s tradičními politickými stranami v konkrétních příkladech, protože by se práce přestala soustředit na hlavní cíl – rozhodování a struktura strany a participaci členů v reálném fungování mapovaném díky teoretickým konceptům a případovým studiím.

Hlavním cílem mé práce bude zkoumat vnitřní strukturu České pirátské strany a zjistit, do jaké míry v ní funguje silná vnitřní demokracie umožňující ve velké míře členskou participaci a spolupráci základny. K tomuto cíli mi budou sloužit teoretické koncepty vnitřní struktury stran a případové studie, které mi ukáží, do jaké míry jsou poznámky a připomínky zapracovávány do výsledných dokumentů.

Pro svou práci jsem si stanovil několik výzkumných otázek, na které budu odpovídat v závěru své práce.

1. Jak dnes lze aplikovat teorie M. Duvergera na moderní politickou stranu jako je ČPS?
2. V jakých aspektech reflektuje Česká pirátská strana koncepty cyber party a cyber membership?
3. Do jaké míry se u Pirátů překrývají členové působící dle konceptu P. Maira a R. S. Katze v public office a central office?
4. Používá Česká pirátská strana pro své fungování prvky konceptu liquid democracy?
5. Jaké procento podnětů, které vzešly z diskuse na jednáních stranických orgánů, bylo zapracováno do výsledné povolební strategie?
6. Lišily se připomínky členů a příznivců u obou vybraných strategií? Jaký byl postoj diskutujících k oběma strategiím?

Bakalářská práce bude členěna do čtyř částí. První teoretická část se bude zabývat vybranými teoretickými koncepty vnitřního uspořádání stran, které mohou pomoci k zařazení vnitřní struktury České pirátské strany do teoretického rámce. K tomu budou využity kromě klasické typologie Maurice Duvergera (2016) základních jednotek stran také dílo Susan Scarrow (2015) *Beyond Party Members*, která se zaměřuje na fenomén cyber membership. S podobným konceptem pracuje také Helen Margetts (2001) ve svém díle *The Cyber Party*. V rámci této kapitoly představím i teorii Petera Maira (2014) a Richarda S. Katze o vnitřním fungování politických stran.

V rámci teorie vnitrostranického rozhodování se ve druhé kapitole zaměřím hlavně na koncept *liquid democracy*, aplikovaný uvnitř Pirátské strany Německa (*Piratenpartei Deutschland, PIRATEN*), jež byla do jisté míry inspirací pro vznik podobné strany i u nás.

Třetí částí práce bude představení struktury strany Pirátů a užívaných rozhodovacích mechanismů. V následující části se díky zmapované struktuře České pirátské strany podíváme na to, jak jednotlivé koncepty dokáží popsat vnitřní strukturu českých Pirátů.

Poslední kapitola bude věnovaná dvěma případovým studiím týkajících se rozhodování uvnitř Pirátů. Konkrétně půjde o dokumenty tzv. povolební strategie pro sněmovní volby 2017 a evropské volby 2019. Povolební strategii z roku 2017 a 2019 jsem si vybral hlavně kvůli tomu, že jde o důležité předvolební dokumenty, kterými se Piráti odlišují od ostatních stran. Důležitost dokumentů by se měla odrazit také na širší vnitrostranické diskuse.

V závěru budu analyzovat, zda a jak konkrétně umožňují pirátské struktury zasahovat a spolurozhodovat svým členům a příznivcům (jak a do jaké míry je na jejich názor brán zřetel) a zodpovídat definované výzkumné otázky.

1. Teoretické koncepty vnitřního uspořádání stran

V následující kapitole představím některé teoretické koncepty zabývající se vnitřní strukturou politických stran, které mi napomohou následně popsat jednotlivosti, na kterých stojí struktura pirátské strany v České republice.

Vybrané koncepty by mi měly pomoci snadněji rozklíčovat jednotlivé aspekty vnitřní struktury České pirátské strany s důrazem na ty, které umožňují vyšší míru zapojení obyčejných členů na stranických rozhodnutích a nenechávají zodpovědnost za směřování jen na voleném Republikovém předsednictvu. Na reflexy naváží dvě případové studie na specifická a důležitá rozhodnutí strany, která ukáží na praktických příkladech, jak a do jaké míry je umožněno členům participovat na tvorbě dokumentu.

Pro svou práci jsem vybral koncepty několika autorů, které jsou dle mého soudu aplikovatelné na Piráty a pomohou v hledání teoretického ukotvení struktury strany. První z nich je koncept Maurice Duvergera (2016), jež je jedním z prvních, kdo se vůbec strukturou strany zabýval. Z jeho konceptu základních jednotek struktury stran jsem vybral dvě, které v mnohém odpovídají fungujícím součástem hierarchie u Pirátů.

Dále jsem zvolil dva podobné koncepty navazující na vliv moderních technologií a komunikačních kanálů. Jde o koncept Helen Margetts (2001) a Susan Scarrow (2015), jež se snaží osvětlit fungování stran s důrazem na fungování kyber prostoru a jiných forem participace na politické práci strany. Tyto dva koncepty budou dostatečně reprezentovat strukturu strany, jež není postavena na fyzických členských schůzích, kde se volí a komunikují jednotlivé návrhy, ale využívá moderní komunikační nástroje k větší participaci členů.

Posledním teoretickým konceptem, který pro svou práci využiji, je ten, který definovali Katz a Mair (2014), a který se zaměřuje na fungování na různých úrovních strany, včetně akcentace byrokratických stranických těles, které mají také výrazný vliv na jejich chod.

1.1. Maurice Duverger

Vnitřními strukturami strany se zabýval už v polovině 20. století přední světový politolog a právník Maurice Duverger, jehož díla byla velmi komplexní a řešila nejen aspekt struktury politických stran.

Členství a případně další podobné kategorie hrají ve stranách zcela klíčovou roli a jsou do jisté míry základním stavebním kamenem politických stran.

Duverger dělí právě podle kategorie členství politické strany na dvě základní skupiny – strany kádrů a strany mas. I když se může toto rozdělení jevit z dnešního pohledu pluralitního politického prostředí ploše, dají se zde najít základy vnitřního uspořádání politických stran v současnosti, a i proto je jednoznačně důležité koncept při mé práci neopomenout. Je však zřejmé, že pro strany dnešního typu v českém politickém systému můžeme těžko využívat kategorii kádrových stran. U masových stran, kterých je dnes jednoznačná většina, funguje sice vnitrostranická demokracie formou volby orgánů, stanov apod., ale řadoví členové se na denním chodu strany podílí jen poskromnu a shodují se hlavně v rámci obecnějších tezí (Heywood, 2008, s. 317).

Maurice Duverger (2016, s. 41-42) se zabýval politickými stranami velmi komplexně, nicméně pro mou práci bude stěžejní jeho vnímání vnitřní struktury, uspořádání stran. Zabýval i hledáním základních jednotek stran a jejich klasifikací, které mohou být základem i pro dnešní fungování a strukturu moderních stran (Duverger, 2016, s. 53-54).

Duverger rozděloval strukturu stran podle základních jednotek. Strany fungují buď na půdorysu výborů, sekcí, buněk nebo milicí. Pro současnou strukturu České pirátské strany bude postačovat představení sekcí a buněk. Výbory byly, a do jisté míry pořád jsou, využívány americkými politickými stranami, které ale fungují jinak než ty v českém prostředí (hlavně co se týče členství ve stranách). Forma milic v politických organizacích je zase spíše aplikovatelná

na režimy, kde si např. strany vydržují paramilitární organizace nebo úzce spolupracující s armádou (Duverger, 2016, 54-75).

1.1.1. Sekce

Sekce je decentralizovaným orgánem (zde je velký kontrast s výborem Duvergerovy teorie), který je pouze částí jednoho celku. Nemůže existovat sama o sobě. Zde je druhý rozdíl oproti výboru, který evokuje samostatně fungující jednotku. Sekce je dle Duvergera pravý opak výboru a to převážně ve své struktuře. Výbor byl omezený pro přístup členů i jejich počet. Sekce je naopak široký a velký orgán, protože se sama snaží získávat své členy, navyšovat jejich počet. I když je vstup do sekce snadnější než u výboru, strany si určují vnitřní pravidla, která přeci jen nějaký druh omezení předpokládají. Sekce je, jak už bylo řečeno, orgánem, který se obrací k širší veřejnosti a je tak určena hlavně masám, nikoliv elitám (Duverger, 2016, s. 59).

Patrná je u sekce i hierarchie, která je předpokladem pro snadnější fungování masových orgánů, a která zároveň souvisí i s dělbou moci uvnitř strany. Stejně jako byly výbory hlavně devizou pravicových, konzervativních stran, sekce se váží ke stranám socialistickým. Strany, které se dělí na sekce, jejich vznikem posilují přímou strukturu. To, že se pro masy staly sekce přitažlivé, dokazuje i to, že po vzoru socialistických stran se některé nově vzniklé středové a pravicové strany přizpůsobily a místo výborů tvořily ve stranách sekce. Ve většině případů šlo však o pouhou „vějičku“ na voliče, a i když v konzervativních stranách existovaly sekce, v praxi rozhodovalo úzké předsednictvo (Duverger, 2016, s. 59-62).

Jedině stranám katolickým a těm s fašistickými sklony se povedlo sekcím vtisknout tvář, protože dokázaly překonat přirozený lidský odpor k angažování se v politické organizaci (Duverger, 2016, s. 62-63).

1.1.2. Buňka

Buňka je v pojetí této teorie další z možných základních kamenů strany. Systém buněk je založen na společném sdružování osob z jednoho pracoviště. Buňka by nikdy neměla

dosáhnout řádu stovek členů, čímž se také liší od sekce, kde je naopak vysoký počet členů předpokladem. Ideální velikost buněk je 15-20 členů, díky čemuž je snadnější působit v ní na jednotlivé členy. Vzájemné působení uvnitř buňky je stálejší, než tomu bývá u výborů a sekcí, protože lidé se setkávají denně na jednom pracovišti i mimo oficiální schůze (Duverger, 2016, s. 63-64).

Zároveň se buňky hodí pro fungování v rámci ilegální činnosti, protože právě díky tomu, že její členové sdílí jedno pracoviště, není problém se navzájem kontaktovat a na čemkoliv se domluvit. Původně byly buňky také pro ilegální činnost vytvořeny a až později se staly oporou některých stran (Duverger, 2016, s. 66).

Dlouhodobé fungování velkého počtu buněk se jeví jako možné pouze při větší centralizaci, silnému vlivu centra a větší míře stranické disciplíny. Komunistické strany jsou systémem, kde mohou buňky v delším horizontu fungovat, protože právě vedení má zde silné slovo. Tento systém zároveň může znamenat jistou „umělost“ fungování buněk, což může mnoho členů odradit od chuti se více do stranické, skupinové diskuse zapojit. Oproti tomu sekce drží pohromadě většinou sami členové, protože se zde mohou setkávat a diskutovat ve velmi různorodém názorovém spektru, na víceméně otevřené platformě. Není zde nutný tak silný vliv centra, které jednání, program i frekvenci do jisté míry koordinuje (Duverger, 2016, s. 69).

Podíváme-li se na Duvergerovo rozdělení základních jednotek, můžeme spatřit aspekty, které u politických stran i v současnosti přetrvávají. Omezíme-li se na Českou pirátskou stranu je vidět, že právě fungování sekcí (a v některých jednotlivostech i buněk) je pro Piráty typické. Jejich decentralizovaná struktura odpovídá z velké části definicím, které Duverger využil pro popis sekce a buňky s přihlédnutím k dobovým odlišnostem. Pro řadové členy je tak relativně snadné se zapojit do denního fungování ve straně, spolurozhodovat o něm a diskutovat, protože jim to zaručují právě malé a decentralizované jednotky, ve kterých se mohou realizovat.

1.1. Helen Margetts – The Cyber Party

Helen Margetts rozvíjí teorii cyber party v dnešním světě. U představení jejího konceptu musíme mít na zřeteli, že vznikl na přelomu milénia a tak nemůže obsáhnout celý komplex věcí, které si dnes můžeme představit pod pojmem cyber party.

Jedním z nových fenoménů, se kterým se novodobé členství v politických stranách muselo potýkat, je stále menší atraktivnost pro obyčejné lidi být jejich součástí. Od 90. let byl zaznamenán vzestup politické protestní činnosti a dalších jiných forem účasti na veřejném dění. Autorka Helen Margetts se ve svých příkladech drží britského a amerického stranického systému, na kterých se snaží popsat vývoj jejich členství. Mění se hlavně ochota voličů podporovat silně pluralistický systém, který jim do značné míry umožňuje větší výběr politických stran a zjednodušuje jejich volatilitu (Margetts, 2001, s. 2-4).

Na přelomu milénia se jako nový způsob nalákání voličů a členů začínal jevit internet jako platforma získávání informací a komunikace. Internet se stal do značné míry novou výzvou politickým stranám, protože šlo o nové „kolbiště“, na kterém proti sobě začaly bojovat. Politické strany se neustále snaží udržet krok s dalšími institucemi, které o sobě šíří povědomí pomocí internetu (dnes hlavně sociálních sítí a reklam) (Margetts, 2001, s. 4-6).

V době liberální demokracie klesá zájem o masové strany a tento jev byl zaznamenán nejen ve Velké Británii, kde byl svého času pokles zájmu o členství v politických stranách interpretován jako definitivní konec zájmu o aktivní politické angažování ve stranách (Margetts, 2001, s. 7-8).

Koncept cyber party (kyber stran), se kterým Helen Margetts pracuje, je v některých aspektech podobný s dříve známým typem kartelových stran (např. v stírání rozdílů mezi příznivci a členy), avšak přináší fungování stran i některé nové proměnné, které umožňují

snazší prosazení stran na politické scéně (nízké náklady na webovou prezentaci) (Margetts, 2001, s. 8).

Zcela základním principem, se kterým pracují kyber strany a který je vlastně také určuje, je využívání webu, prezentace na něm a dalších internetových platforem pro posilování vztahů mezi stranou a voličem. Tím také umožňují větší zapojení členů a do jisté míry pro mnoho lidí členství ztraktivňují (Margetts, 2001, s. 9-10).

Některé strany šly vstříc voličům ještě víc, když umožňují zapojení do dění ve straně skrz moderní technologii i svým nečlenům a všem voličům, kteří tak dostávají některé výhody jim dříve zapovězené (Margetts, 2001, s. 10).

Příkladem bývají přístupy pro členy do neveřejných částí webu, kde najdou interní dokumenty, připravované podklady, ke kterým mohou mít přístup ještě před jejich zveřejněním. Tento přístup dává členům pocit většího zapojení, vtažení do přípravy těchto materiálů. Britští liberální demokraté svého času zpřístupnili politické předlohy dokonce všem návštěvníkům webu, čímž se pravděpodobně snažili přilákat větší část voličů od tradičních dvou velkých stran – labouristů a konzervativců (Margetts, 2001, s. 10).

Helen Margetts reaguje na proměňující se svět politických stran, které mění svou prezentaci, strukturu i komunikaci v souladu s moderními přístupy. Koncept H. Margetts je sice starší a je třeba u něj vnímat, že nemůže reflektovat všechny současné trendy, ale upozorňuje na jednotlivosti, které při popisu fungování českých Pirátů jednoznačně napomohou k jejich pochopení. Její koncept např. reaguje i na chuť členů a příznivců stran být více vtaženi do přípravy stranických dokumentů a postojů, pročež zřizují např. neveřejné složky s připravovanými dokumenty.

Pirátské strany jdou v tomto mnohdy ještě dál a dokumenty často veřejně sdílejí i ve chvíli, kdy se nad jejich podobou vede široká diskuse. Komunikace, kterou umožňuje webové

rozhraní tzv. Fóra Pirátské strany, je založena na diskusi a rozhodování členů, příznivců přímo z pohodlí jejich domovů. Autorka samozřejmě těsně po roce 2000 nemohla odhadnout, kam až se komunikace na síti posune, a jak bude možné faktické oproštění se od fyzických, pravidelných a často neúměrně dlouhých schůzí stranických orgánů. Právě i díky odvaze, jakou při svém vzniku ČPS projevila, když umožnila vytvoření diskusního fóra určeného i ke stranickým rozhodováním, se strana stala mnohem otevřenější názorům a jejich střetu než jiné strany. Je otázkou, zda je veřejný střet pro stranu dobrý a zda by některé rozpory neměly raději zůstat za zavřenými dveřmi. O rizicích přílišné otevřenosti psal i jeden ze zakladatelů švédské pirátské strany Rick Falkvinge (2016).

1.2. Susan E. Scarrow – Cyber membership

Susan Scarrow (2015) pracuje ve své práci také s termínem cyber membership, který je fenoménem posledních let, podobně jako Helen Margetts.

Cyber members (v češtině kyber členové) je novým druhem členství ve stranách s volnější strukturou s fungováním online po internetu. I když některé strany omezily těmto členům jejich práva (např. španělská socialistická strana PSOE), většina stran jde opačným trendem. Cyber members se stávají členy s plnými právy, která uplatňují absenčně – tedy nikoliv přímo na členských schůzích, ale na fórech či dalších online diskusních platformách strany. Diskusní platformy podporují stranickou komunikaci, lákají příznivce a pomáhají šířit stranické myšlenky skrze elektronická a sociální média. Tomuto schématu odpovídají i dvě nová uskupení, která se prosadila po roce 2010 a to Pirátská strana Německa a italské Hnutí Pěti hvězd. Obě populistické formace i díky novému stylu komunikace a využití online kanálů relativně rychle nabraly nové členy a sympatizanty a získaly i zájem veřejnosti (Scarrow, 2015, s. 138-139).

U německé pirátské strany se později inspirovaly i další strany, které vytvářely diskusní fóra pro snazší komunikace a aktivizaci členů (např. Hnutí Pěti hvězd). U německých pirátů je

umožněna diskuse ve fóru i nečlenům, což umožňuje mnohem širší míru participace na fungování strany (Scarrow, 2015, s. 139).

V českém prostředí, pomineme-li dnes etablovanou Českou pirátskou stranu, se průkopníkem v online komunikaci a rozhodování členů staly svého času Věci veřejné, které si přes internet volily i své vedení včetně předsedy strany (Kreč, 2011).

Strana, která zapojuje do své stranické diskuse a rozhodování i cyber members, už z podstaty musí změnit svůj styl komunikace, který je po roky založen na uzavřených „rokování“ stranických orgánů. A právě onen styl komunikace je základním nástrojem pro oslovení publika – podporovatelů, potenciálních členů i voličů daných stran. Neopomenutelnou součástí komunikace politických stran a hnutí se staly sociální sítě jako Facebook a Twitter, které tvoří jednu z nejsnadnějších možností oslovení potenciálních voličů. Mnoho stran také využívá rozesílané pravidelné či nepravidelné newslettery o politické práci, online magazíny, telefonáty do domácností nebo natáčení videa, která jsou pro velkou část společnosti snadno stravitelná a pro strany velmi účinná (Scarrow, 2015, s. 143).

Jednoznačný posun komunikace stran se svými členy, sympatizanty a voliči směrem k využívání moderních komunikačních kanálů je nepopíratelným faktem. V minulosti významné strany vydávaly svůj stranický tisk, kterým podporovaly stranické osobnosti a rozhodnutí a zároveň nechávaly lidi nazírat problémy optikou ideologie, kterou vyznávaly. Dodnes některé strany využívají stranický tisk (např. v Norsku, Finsku, Itálii), který sice vychází v malém nákladu, ale z pravidelných příjemců dělá opory stranické voličské podpory (Scarrow, 2015, s. 143-144).

Velmi zásadní i pro strany s využitím kyber členství je práce dobrovolníků. Nejen členové, ale i sympatizanti takto pomáhají kandidátům své strany uspět ve volbách a stávají se pro strany velmi dobrou a zároveň finančně nenáročnou pracovní silou. I když síla kontaktní kampaně se zapojením masmédií klesá, je stále ještě možné díky místnímu dobrovolnickému

či přímo členskému zázemí získat ve volbách převahu. Přilákáním dobrovolnických nečlenů je také možné částečně mobilizovat voliče a rozšířit své povědomí mezi další skupiny obyvatel (Scarrow, 2015, s. 103).

Koncept Susan Scarrow je jedním z nových teoretických rámců, který reflektuje strany, jež se rozhodly naplno využít moderních technologií a přizpůsobit se tak rychle se měnícímu světu. Česká pirátská strana v tomto není výjimkou. Dnes dokonce u nás patří k lídrům stranické online komunikace a rozhodování (např. ČSSD rozhodovala v roce 2017 v referendu tajným hlasováním na schůzích místních organizací, viz. ČTK, 2018). I proto je při popisu pirátské struktury a fungování nutné neopomenout důležitost, jakou příkládá moderním komunikačním metodám, a jak je tomu právě přizpůsobena ona struktura. Příkladem může být i existence technického odboru, který zajišťuje fungování všech technických systémů a stará se o jejich údržbu (ČPS, 2018b).

1.3. Peter Mair, Richard S. Katz – The Three Faces of Party Organization

Peter Mair (2014, s. 350-351) společně s Richardem Katzem rozdělují politické strany dle jejich organizace na tři kategorie: tzv. the party in public office (v parlamentu, ve vládě), the party on the ground (do kterých spadají členové, místní aktivisté atd.) a the party on central office (stranické vedení).

1.3.1. The party in public office

Strany ve veřejných funkcích, jak by se nejspíše dal Mairův a Katzův termín přeložit, jsou ty, které v demokratických společnostech dosahují výsledků ve volbách a dostávají se na volené funkce v parlamentu anebo přímo ve vládě. Straně z volebních výsledků plyne nejen podíl na moci a mediální zájem, ale také určitá finanční bonifikace za volební výsledky. Rozdíl mezi stranami ve veřejných funkcích a těmi ostatními je hlavně ve větší možnosti přístupu do médií a vlivu na naplňování vytyčených politických cílů (Mair, 2014, s. 351).

Jednou z hlavních charakteristik těchto stran je přechodnost jejího fungování. Volební období mají vždy jasně danou dobu trvání a žádná politická strana si nemůže být jistá, že další volby dopadnou stejně úspěšně. Zároveň platí, že výhody z členství ve vládě s přesně vyhrazenými místy v dozorových orgánech jsou pro stranu mnohonásobně vyšší než být parlamentní opozicí. Vládní angažmá otvírá stranám velké spektrum možností, které mohou do budoucna straně pomoci, ale také pořádně uškodit (Mair, 2014, s. 352). Příkladem může být větší příjem plynoucí z darů, které ale nemusí být vždy nezištné.

Předpoklad, že stranu čekají za pár let další volby, nutí politiky dělat spíše krátkodobé záplaty problému než hledat dlouhodobá řešení. Z druhé strany se vládní strany snaží o to, aby jejich kroky byly vnímány veřejností skrze média pozitivně, protože jsou za stav země plně odpovědné (Mair, 2014, s. 352).

1.3.2. The party on the ground

Pro strany založené na klasickém masovém členství představují členové zcela základní stavební kámen strany a dalšího rozvoje. Strany samozřejmě nestojí jen na členech registrovaných ve straně, ale také na podporovatelích či finančních donátorech, kteří stranu dlouhodobě podporují nebo s ní sympatizují. Mezi základní principy fungování patří dobrovolné členství, pravidelnost a stálost, čímž se právě liší od první kategorie. Tyto strany se zároveň nepodílí na vládní moci, a tudíž nemají velký vliv na rozhodování těchto orgánů (Mair, 2014, s. 353).

U těchto stran je také velmi podstatné, že pro politickou, volební kampaň využívají hlavně své vlastní zdroje a síly. Zapojují své členy a sympatizanty do kampaně, čímž přispívají nejen k mobilizaci, ale také k šetření financí (Mair, 2014, s. 353).

1.3.3. The party central office

Tzv. stranická vedení, jak by patrně zněl český překlad tohoto druhu strany, ve své struktuře obsahují dva základní orgány. V první řadě jde o nějaký druh voleného výkonného výboru strany a sekretariát jako byrokratické těleso. Výkonné orgány strany se obsazují různým způsobem – volbou nebo např. jmenování podle zástupců za různé regiony nebo i tím, že drží danou veřejnou funkci. Součástí výkonného orgánu je i vysoký stranický úředník se svým aparátem. V těchto stranách se také může stát, že se hlavním rozhodovacím orgánem stane fakticky byrokracie, aparát strany, podle kterého výkonný výbor rozhoduje. Právě systém rozhodování v této straně může vést k rozporům u členů či vedení a vést k nejednotě strany (Mair, 2014, s. 354).

Hlavními charakteristikami této kategorie je centralizace rozhodování, expertní řízení strany a formální postavení stranického aparátu. S charakteristikami souvisí i čtyři primární funkce těchto stran: tvořit jádro, ze kterého „vyrůstají“ výkonné orgány a úřednický aparát, koordinace národních kampaní, tvořit různou podporu médií nebo politickým stranám ve

vysokých funkcích, dohlížet nad první kategorií stran nebo formulovat požadavky stran v druhé kategorii (Mair, 2014, s. 354-355).

Je jednoznačné, že v případě ČPS jde o stranu, která prošla za posledních několik let vývojem a dnes profituje ze svých volebních výsledků nejen mediálně, ale i finančně (státní příspěvky za volby a na činnost). Strana, která začne pobírat státní příspěvek za mandáty, se automaticky stává stranou in central office, což v samotném důsledku vede k růstu stranického aparátu a proměně struktury strany. Zásadní reorganizace řízení strany sice v souvislosti se vstupem ČPS do veřejných úřadů (zisku poslaneckých mandátů) nenastala, ale do budoucna ji rozhodně nikdo nemůže vyloučit v žádné rozvíjející se straně. Přímým důsledkem vstupu do Sněmovny je však např. růst počtu kmenových zaměstnanců z 1 na konci roku 2017 na 23 v roce 2018 (ČPS, 2017a a ČPS, 2018c), což souvisí s nárůstem agendy a zájmu, ale také přílivem významných finančních prostředků.

Protože šlo v případě Pirátů o stranu, která byla a je vnímána aktivisticky, je velmi výrazná její struktura dobrovolníků, kteří straně nezištně dávají svůj volný čas. Na takovém základě strana vyrostla a nemůžeme ho podcenit, protože i ten zaručuje, že členové ve straně nebudou chtít zůstat pasivní.

2. Liquid democracy jako koncept rozhodování ve straně

Koncept liquid democracy, tzv. tekuté demokracie, byl svého času velmi propagován německou pirátskou stranou, která se tak snažila vyvážit oba extrémní demokracie – zastupitelskou a přímou. Někteří autoři ho vnímají dokonce jako ostře kontrastní s těmito dvěma modely demokracie (Blum, 2016, s. 166).

Koncept funguje na principu, že člen strany, společnosti má právo delegovat svůj hlas v určitých rozhodnutích na jiného delegáta s tím, že ten dané problematice rozumí lépe. Delegát s tímto hlasem pak svou volbou odevzdává i hlasy, které získal díky delegování. Voliči tak tím, že zvolí své zástupce, delegáty neztrácí na určité období možnost ovlivnit rozhodování. V určitý čas mohou využít svého práva delegovaný hlas odebrat a hlasovat sami za sebe. Dle autorů to umožňuje, aby všichni občané neztráceli pojem a zájem o dění v zemi a delegovaní zástupci neustále podléhali kontrole společnosti (Novotný, 2014, s. 156).

Zároveň je převážně německými piráty proklamováno, že při využití tekuté demokracie není potřeba politických stran (Novotný, 2014, s. 156).

Důležitým principem tzv. tekuté demokracie je i možnost se podílet na denním rozhodování strany na internetu. Koncept tak má umožnit široké zapojení členů a příznivců, což má předcházet apatii voličů, kteří necítí, že by se o ně volení zástupci zajímali. S tím jde ruku v ruce potřeba vytvořit platformu, na které by členové (případně sympatizanti) mohli své názory a postoje sdílet a konfrontovat. Němečtí piráti vytvořili tzv. LiquidFeedback – volně stažitelný program na principu fóra, kde mohou členové a příznivci diskutovat o tématech a představovat ostatním své názory. Následně by měl být brán zřetel na většinový názor v diskusi (Novotný, 2014, s. 157).

U České pirátské strany funguje tzv. Pirátské fórum, kde Piráti koordinují, diskutují a hlasují o svých návrzích či nominacích a umožňují tak participaci členů i příznivců na denním

chodu strany. Inspirace projektem LiquidFeedback je v případě ČPS patrná, ačkoliv u českých Pirátů nikdy nepřerostla v možnost delegování hlasů. Nicméně jeden z hlavních předpokladů tzv. tekuté demokracie splňují – dávají prostřednictvím internetu k diskusi svá stanoviska, návrhy a dokumenty a nechávají je v přímém přenosu podrobovat kritice dalších straníků. Jde minimálně o neobvyklý jev na české politické scéně, kdy strana vše podrobuje otevřené diskusi.

Otázkou, zda a případně v jaké míře, se čeští Piráti inspirovali u německých kolegů a aplikují koncept liquid democracy se ve své práci zabývat nebudu. Nicméně znaky, jež vykazuje systém ČPS a zároveň odpovídají konceptu tekuté demokracie, budu zkoumat v jedné z dalších kapitol, kde teoretický koncept zasadím do rámce struktury a rozhodování Pirátů.

3. Rozhodovací mechanismy a struktura ČPS dle vnitřních předpisů

Popis struktury České pirátské strany a rozhodovacích mechanismů, které se ve straně používají a používat mohou, jsem čerpal ze Stanov České pirátské strany (ČPS, 2015), Organizačního řádu (ČPS, 2018b) a Jednacího řádu Celostátního fóra (ČPS, 2019a). S těmito dokumenty budu také pracovat v následujících kapitolách. Stanovy ČPS byly změněny v průběhu Celostátního fóra v lednu 2019 a o dva měsíce později zaregistrovány. Tato práce však bude pracovat se zněním stanov platných do přijetí těchto změn.

3.1. Členství ve straně

Pro pochopení celé struktury strany je dobré nejprve zmínit základní stavební kameny vnitřních struktur, kterými jsou členové. Piráti rozlišují ve své straně dva typy členství: členy a registrované příznivce.

3.1.1. Člen

Členství v České pirátské straně je přístupné všem plnoletým a svéprávným občanům. Oproti jiným stranám si Piráti zakládají také na tom, že se do přihlášky uvádí, zda byl člověk někdy pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin nebo zda je proti němu vedeno trestní stíhání (ČPS, 2015). Tyto podmínky do jisté míry korespondují s nálepkou antikorupční a „čisté“ strany, jak se Piráti velmi často prezentují.

3.1.2. Registrovaný příznivec

Registrovaným příznivcem Pirátů se člověk stává vyplněním registračního formuláře a zaplacením stanoveného příspěvku. Příznivec není člen dle zákona, ale může podávat návrhy orgánům strany, účastnit se diskusí nebo být volen do odborů a komisí strany. Může také hlasovat při výběru kandidátů s hlasem poradním. Sám nesmí být volen do orgánů strany. Další ustanovení o členech se mohou dle stanov na příznivce uplatňovat „přiměřeně“, což může jistě do budoucna vnést do výkladu takového ustanovení nejasnosti (ČPS, 2015).

Pro člověka, který by rád participoval na politice Pirátů, je tak relativně jednoduché se připojit k řadě registrovaných příznivců nebo se stát přímo členem strany.

3.2. Struktura České pirátské strany

Struktura České pirátské strany se v zásadě tolik neliší od klasických politických stran. V ČPS se všechny organizační jednotky nazývají jednotně týmy, které se dále klasifikují podle hierarchie a pravomocí, které jim jsou přiděleny.

Týmy jsou jednotky, které by měly v rámci strany fungovat a pomáhat jí se dále rozvíjet. Týmy se vytváří dle potřeby daných úkolů. Zároveň funguje týmová hierarchie – každý tým je jinému podřízen. Právě tyto nadřízené týmy (může jít i o orgány strany) mají hlavní působnost na týmy podřízené – zřizují je, úkolují, jmenují a odvolávají vedoucího týmu či je zcela ruší (ČPS, 2018b).

Opravným prostředkem, který je při tvorbě a fungování týmů zanesen v Organizačním řádu strany, je působnost Republikového výboru, který může doporučovat ostatním týmům změnu pravidel, případně je ze své pravomoci zrušit či změnit (ČPS, 2018b).

Týmy se tedy ustanovují vždy, když je to dle členů a pracovníků strany zapotřebí, což značně posiluje decentralizační prvky ve straně, protože o odborných věcech rozhodují či dávají doporučení i právě takto sestavené týmy (ČPS, 2018b).

Struktura strany je podrobně popsána ve Stanovách strany v čl. 5 (ČPS, 2015) a další pravomoci jsou pak rozebrány v Organizačním řádu (ČPS, 2018b).

Mezi orgány České pirátské strany patří (ČPS, 2015):

1. Celostátní fórum (CF)
2. Republikový výbor (RV)
3. Republikové předsednictvo (RP)
4. Komise a odbory

Na fungování těchto orgánů je také navázáno fungování místních organizačních jednotek – tzv. oblastních sdružení (krajských nebo místních). Pro fungování těchto orgánů je také zřízeno oblastní fórum a oblastní předsednictvo (ČPS, 2015).

3.2.1. Celostátní fórum

Celostátní fórum (CF) je nejvyšším orgánem strany, které se schází nejméně jednou za rok fyzicky a zasedá i dle potřeby na internetu (ČPS, 2015).

Mezi výlučné pravomoci patří volení a odvolávání Republikového předsednictva a volených členů Republikového výboru. Také zřizuje, ruší komise a odbory strany, u kterých také volí a odvolává vedoucí odborů a členy komisí. Fungováním odborů a komisí se bude práce ještě zabývat. Schvaluje změnu stanov, projednává a schvaluje výroční zprávu předsedy strany. Zároveň je mu také přidělena pravomoc přezkoumávat rozhodnutí další orgánů strany, pokud je to navrženo předsedovi skupinou členů² (čl. 8, odst. 5, písm. h Stanov ČPS) (ČPS, 2015).

Mezi další pravomoci také patří upravování a schvalování předpisů určených k definování vnitrostranických vztahů či zadávání úkolů RP a RV (ČPS, 2015).

3.2.2. Republikový výbor

Republikový výbor (RV) má pravomoci stanovit výši příspěvků členů a příznivců společně se lhůtami pro jejich zaplacení. Pracuje také s finančními prostředky, schvaluje rozpočet a výsledky hospodaření. Přípravuje podklady pro zasedání CF a úkoluje Republikové předsednictvo, projednává, schvaluje základní programové a ideové dokumenty. Pro organizační jednotky na nižší úrovni vydává také vzorové jednacích a volebních řády. Pravomocí RV je také projednávat kandidátní listiny do veřejných funkcí, zároveň má RV pravomoc

² „Skupinou členů se rozumí jen taková skupina, která čítá aspoň stanovený počet členů strany, kteří podpořili určitý návrh. Počet členů se stanoví u návrhu na zahájení jednání jako dvojnásobek druhé odmocniny z počtu přítomných členů, nejméně však jedna setina a nejvýše jedna pětina z počtu přítomných členů. U návrhu na již zahájeném jednání se takto stanovený počet snižuje na polovinu“ (ČPS, 2019a).

v odůvodněných a zcela mimořádných případech dělat na kandidátních listinách změny. Členy RV jsou členové Republikového předsednictva, 14 zástupců krajů (z každého kraje jeden) a 11 zástupců volených Celostátním fórem (ČPS, 2015).

Ustanovení o změnách na kandidátce je patrně jakousi pojistkou vedení proti kandidátním listinám s lidmi s pochybnou minulostí, jejichž kandidatura by mohla poškodit jméno strany.

3.2.3. Republikové předsednictvo

Republikové předsednictvo je nejužším vedením strany. Skládá se pouze z předsedy a čtyř zvolených místopředsedů. Je statutární i výkonný orgán strany a zodpovídá za vedení strany mezi zasedáními republikového výboru. Ze své působnosti vykonává rozhodnutí přijatá Republikovým výborem nebo Celostátním fórem. Schůze RP jsou dle potřeby, ale sejde se také vždy, když o to požádá kterýkoliv z členů RP. Mezi jeho pravomoc také patří vyhlásit řádné nové volby předsednictva oblastního sdružení a jeho členové se mohou účastnit jakéhokoliv dalšího orgánu strany s hlasem poradním (ČPS, 2015).

3.2.4. Komise a odbory

Jako jedny z organizačních orgánů strany ustavují Stanovy ČPS tzv. komise. Jde o kolegiální orgán s minimálním počtem 3 a maximálním počtem 7 členů. Jejich hlavním úkolem je plnit specifický cíl, který vytyčuje Celostátní fórum. Ze svého středu si volí místopředsedu a předsedu komise. Členem komise se může stát nejen člen strany, ale i příznivec strany, jež má však omezeno pasivní volební právo – nemůže být volen do vedení komise a zároveň má při hlasování jen poradní hlas. Jako základní přezkumné komise ve straně existují Rozhodčí a Kontrolní (ČPS, 2015).

Odbory jsou do jisté míry podobné orgány fungující na monokratickém principu, v jejichž čele stojí vedoucí a na jehož činnosti se podílí několik členů a příznivců. Řízení a fungování odboru se řídí speciálně schvalovaným statutem, který schvaluje Republikový výbor.

Úkoly udává odbor usnesení Celostátního fóra a o všech jeho záležitostech rozhoduje jeho vedoucí (ČPS, 2015).

Odbory jsou pro fungování strany klíčové. U Pirátů funguje kromě personálního, administrativního, technického odboru i odbor zahraniční, který má na starosti styky strany v Evropě a ve světě a propojení s mezinárodním Pirátským hnutím, nebo mediální odbor, kterému šéfuje současný poslanec Mikuláš Ferjenčík. Ten má na starosti prezentaci strany a jednotlivých reprezentantů v médiích, monitoring médií, sociální sítě nebo pořádání tiskových konferencí (ČPS, 2019c).

3.2.5. Oblastní sdružení

Oblastní sdružení se dělí na místní a krajská. Krajská fungují ve všech krajích a jejich předsednictva vedou celé krajské buňky. Místní oblastní sdružení mohou být založena krajskými sdruženími, kterým jsou také podřízena. Členové místního sdružení jsou automaticky členem příslušného nadřízeného krajského sdružení. Základním pravidlem je, že každé oblastní sdružení musí mít alespoň 3 členy (ČPS, 2015).

Stejně jako na centrální úrovni, i zde fungují dva základní orgány – oblastní fórum a předsednictvo. Oblastní fórum má podobné pravomoci jako Celostátní fórum, ale s krajskou a místní působností. Volí a odvolává své předsednictvo, úkoluje ho a provádí politiku v krajské či místní oblasti působnosti a případně také zřizuje a ruší komise, odbory oblasti nebo schvaluje založení, změny či zrušení místních sdružení (ČPS, 2015 a ČPS, 2018b). Dle schváleného rozpočtu má také své rozpočtové kapitoly, které může využívat dle rozhodnutí oblastního sdružení na návrh oblastního předsednictva (ČPS, 2018d).

Oblastní předsednictvo má výkonnou pravomoc – vykonává usnesení fóra, přijímá členy, sestavuje návrhy na kandidáty do voleb (v té souvislosti zajišťuje tzv. primárky³). Jeho členy jsou kromě předsedy dva až čtyři místopředsedové (ČPS, 2015).

I vnitřní předpisy strany zdůrazňují fakt, že oblastní sdružení jsou ty týmy, které mají úzký kontakt s občany a právě proto mají fungovat v souladu s celostátní strategií komunikace navenek (ČPS, 2018b). Že celostátní strategie může některým členům Pirátů působit v oblastních sdružení problémy, lze ukázat na příkladu Brna a místních Pirátů, kteří vedli spor s vedením o dosazování lidí do městských firem (Vodrážka, 2019).

Kromě provádění politik v jednotlivých obcích, mají sdružení a členové i zásadní úkoly v oblasti voleb nejen v lokálních a krajských kampaních, ale i celostátních. Navrhování a generování kandidátů do senátních voleb nebo i jednání o spolupráci do voleb s pověřením Republikového předsednictva jsou pravomoci, kterými také disponuje krajské vedení, díky nimž může utvářet i celostátní politiku strany. Další působnost sdružení je administrativní a personální na oblastní úrovni (ČPS, 2018b).

3.3. Rozhodovací mechanismy České pirátské strany

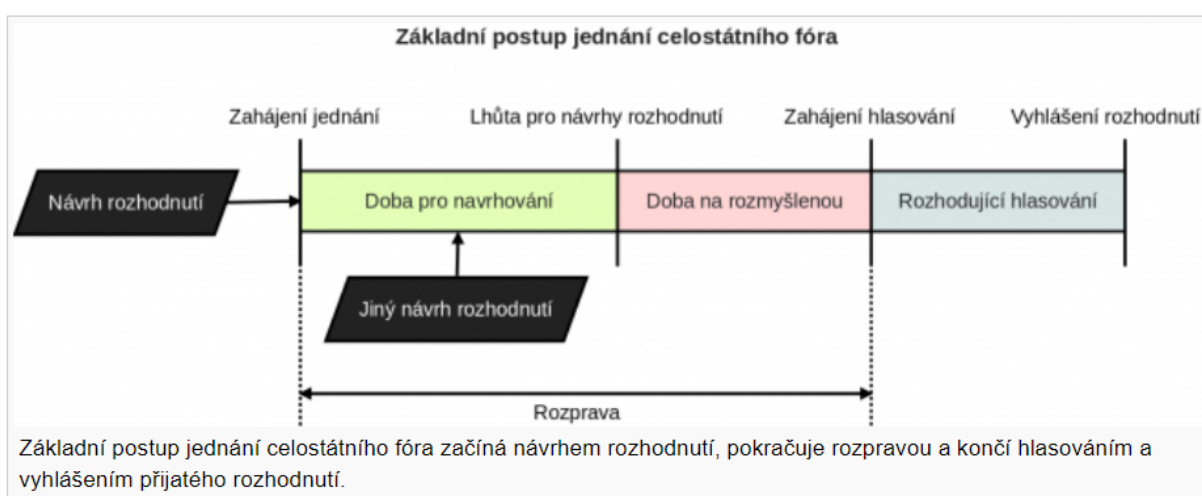
Rozhodování v rámci České pirátské strany je podřízeno jednacím a volebním řádům. Značně problematické je nahlížení na celý proces i kvůli faktu, že stanovy a organizační řád strany dovolují si pro jednání na jednotlivých orgánech stanovovat vlastní volební a jednací řády, což generalizaci znemožňuje. Pokud budu dále pracovat s pojmem jednacím řádem či volebním řádem, půjde o dokumenty schválené pro jednání Celostátního fóra (ČPS, 2019a).

³ Při tvorbě kandidátky ČPS se uplatňují tzv. primární volby. To znamená, že každý, kdo chce kandidovat, musí projít hlasováním členů krajského fóra a získat dostatečný počet hlasů pro nominaci na určité místo (ČPS, 2018b). Je tedy na oblíbenosti a kvalitách kandidáta, o kterých musí přesvědčit další spolustraníky. Takto se sestavují celé kandidátky.

3.3.1. Průběh jednání o návrzích a usnášení

Jednání Celostátního fóra probíhají buď fyzicky (minimálně jednou ročně), a nebo dle potřeby po internetu na pirátském fóru. Jednání jsou řízena předsedajícím, který by dle jednacího řádu měl řídit jednání „ke všeobecné shodě“. Návrhy jsou podány RV, RP, kontrolní komisí, rozhodčí komisí nebo skupinou členů (ČPS, 2019a).

Nejlépe si průběh jednání představíme s využitím následujícího schématu, který pro pochopení používají v jednacím řádu i sami Piráti (ČPS, 2019a):

Obrázek 1: Postup jednání Celostátního fóra

Nejprve přijde návrh rozhodnutí, o kterém předsedající zahájí rozpravu. Zároveň oznamuje termíny pro podávání jiných návrhů a o datu, času a případně místu hlasování. Cílem rozpravy by dle jednacího řádu mělo být najít konsensus nad rozhodnutím nebo ho pomocí návrhů pozměnit ke shodě všech (ČPS, 2019a).

Návrhy musí mít jednoznačný význam, být v souladu s jednacím řádem a být podány ve stanovených lhůtách. V opačném případě je na to navrhovatel předsedajícím upozorněn (ČPS, 2019a).

Veřejná jednání CF jsou přístupna všem členům a registrovaným příznivcům, jež mají volenou funkci Celostátním fórem. Další osoby mají přístup do vyčerpání kapacity sálu nebo do chvíle uzavření jednání veřejnosti (ČPS, 2019a).

Rozprava je netradičně členěna na dvě části: na dobu pro navrhování a dobu na rozmyšlenou. Doba pro navrhování se počítá od zahájení jednání a končí dobou, kdy už není možné podávat jiné návrhy (jde o dobu minimálně 14 dnů). Doba na rozmyšlenou je určena jako časový úsek, ve kterém už není možné podávat protinávry, ale zároveň není vyhlášeno hlasování (alespoň 2 dny). Účastníci se tak mohou podrobně seznámit s dokumentem i předloženými protinávry. Následně je už vyhlášeno hlasování, kterého se účastní všichni přítomní členové. U klasických návrhů je třeba nadpoloviční většiny hlasujících, u zásadních návrhů třípětinové většiny (ČPS, 2019a).

Pokud není určeno jinak, je hlasování prováděno dle § 12 odst. 3 Jednacího řádu Celostátního fóra. Po hlasování vyhlásí předsedající výsledek a není-li dalších připomínek a byl-li vyčerpán celý návrh, téma uzavře (ČPS, 2019a).

Proti jednání předsedajícího lze podat námitku, o které rozhodne CF. Vyhoví-li jí, vrací se stav návrhu před situaci, jež byla namítána a průběhu po ní se nepřihlíží. (ČPS, 2019a).

3.3.2. Volba

Dalším ze série rozhodování patří volba. Stejně jako u jiných politických stran jde o volbu některých orgánů strany nebo nominace do různých funkcí. Předsedající při zahájení diskuse představí orgán, do kterého se bude volit, jeho pravomoci a následně přijímá nominace. Lhůty a postup při hlasování je obdobný jako u návrhů. Postup při navrhování kandidátů je důkladně popsán v § 21 Jednacího řádu a pro mou práci není důležitý jeho popis, protože se budu zabývat schvalováním povolebních strategií, které se řídí pravidly schvalování návrhu popsaného výše (ČPS, 2019a).

3.3.3. Speciální případ: referendum

Referendum je v rámci ČPS speciální zrychlený postup, ve kterém se jedná o určitých usneseních. Od klasického projednávání se liší v tom, že při jeho předložení je předsedajícím okamžitě zjištěn postoj ostatních v případě překládání jiných návrhů a následně bod pro další

návrhy uzavřen. Následuje doba na rozmyšlenou a závěrečná slova, kde smí vystoupit i zástupce odpůrců návrhu (ČPS, 2019a).

3.3.4. Speciální případ: odvolání

V ČPS existuje i institut odvolání voleného člena z orgánu strany či odvolání celého orgánu. Odvolání může předložit skupina členů dle pravidel popsanych výše nebo RV či RP u funkcí, kde navrhuji kandidáta oni. Dále se postupuje podobně jako u referenda (ČPS, 2019a).

Není bez zajímavosti, že v nedávné době proběhl pokus odvolat z postu místopředsedu strany a předsedu poslaneckého klubu Jakuba Michálka. Návrh neprošel, ale ukázal, že u Pirátů je opravdu možné vyvolat hlasování o odvolání i velmi vysokých představitelů (Kopecký, 2017).

4. Vnitřní struktura a rozhodování České pirátské strany ve světle představených teoretických konceptů

Pro pirátskou stranu v českém prostředí využiji v dalších kapitolách koncept sekcí, jak je představil Duverger. Jednoznačně jsou pro české Piráty použitelné i teorie cyber party a cyber membership, které vznikly jako reakce na ustavení podobně fungujících stran v moderní době.

4.1. ČPS očima Duvergera

V Duvergerově teorii jsou pro potřeby práce důležité hlavně základní jednotky uvnitř strany. Představil jsem dvě – sekce a buňky, které dle mého soudu nejlépe reagují na to, jakým způsobem struktura Pirátů vypadá.

Podíváme-li se na představenou strukturu pirátské strany a koncept sekcí a buněk, je jednoznačné, že nejvíce struktuře odpovídají sekce – decentralizované jednotky, které jsou součástí jednoho vyššího celku. U ČPS můžeme takové jednotky najít velmi snadno. Stačí se podívat na oblastní sdružení Pirátů v jednotlivých krajích. Oblastní sdružení jsou ve své podstatě silně decentralizované jednotky působící v jednotlivých regionech, v tomto případě krajích. Hospodaří s vlastním rozpočtem, volí si vlastní vedení a přijímají členy a příznivce strany. Zároveň nejsou samostatnými jednotkami – jsou jen decentralizované části celku – České pirátské strany. I v rámci diskusí na internetovém fóru mají jasně oddělená vlákna, která si samy spravují. Splňují i podmínku, že jde o větší a širší orgány snadno přístupné lidem zvenku. Přístup do nich omezují Stanovy a Organizační řád, ale nikterak jinak, než je na politické scéně obvyklé. Hierarchizace celé struktury, kterou uvádí Duverger jako potřebnou pro udržení dobře fungujících sekcí, je i v České pirátské straně. Konkrétně u zmíněných oblastních sdružení je vymezena a omezena působností v rámci České pirátské strany jako celku a podléhání rozhodování nejvyšším orgánům – RP, RV a CF.

Podobnost se základními jednotkami, které Duverger nazval buňky, lze u ČPS také spatřit. Musíme zanedbat některé předpoklady, které pro buňky Duverger stanovil – např. že jde o lidi z jednoho pracoviště. I když bychom s trochou nadsázky mohli zakladatele Pirátů vnímat jako skupinu vzdělaných hlavně v oblasti IT (Ivan Bartoš, Lukáš Černohorský, Kamil Horký), nelze generalizovat a zobecňovat. Co naopak v rámci teorie buněk na pirátskou stranu sedí, je jejich neformální sdružování. Dříve by se možná dalo k této struktuře Piráty přirovnat, protože fungovali převážně na dobrovolnosti jednotlivých členů a příznivců. Máme-li dnes hledat v rámci ČPS fungující systém buňky, můžeme ho přirovnat k poslaneckému klubu, jehož 22 členy jsou poslanci zvolení za stranu v roce 2017. Poslanecký klub by ve své podstatě splňoval i podmínku působení na jednom pracovišti – v Poslanecké sněmovně a podmínku menšího počtu členů (kolem 20). Stálé působení členů buňky – poslanecké klubu – zajišťují společné prostory ve sněmovně a pravidelné schůze klubu.

Pirátské straně se tedy daří fungování sekcí. Zda se straně bude i nadále dařit překonávat „přirozený lidský odpor k angažování“ ve stranách, který přímo souvisí s dlouhodobým fungováním sekcí, jak o něm Duverger (2016, s. 62-63) také mluvil, zůstává otázkou. Bude to ale určitě důležité pro další fungování a rozvoj pirátské strany.

4.2. ČPS a fenomén cyber party a cyber membership

Česká pirátská strana je v rámci českého politického systému průkopníkem v oblasti online komunikace, a proto je třeba pracovat s koncepty vnitřní struktury, které reflektují ještě před pár lety ne zcela obvyklý styl komunikace a jemu přizpůsobenou strukturu strany. S takovými koncepty pracovaly i Helen Margetts (2001) a Susan Scarrow (2015).

Koncept, se kterým přišla v roce 2001 Helen Margetts, reaguje na prudký rozvoj moderních technologií a jejich počínající masovou dostupnost na přelomu milénia. V tom důsledku docházelo také k redefinici členství v politických stranách, což mělo přímé důsledky na strukturu a další rozvoj politických stran. Ačkoliv lze namítat, že koncept z roku 2001 je pro

dnešní kyber strany nepoužitelný, není tomu tak. Autorka do jisté míry předpověděla vývoj, jakým se strany začaly ubírat v dalších 20 letech. Internet a jeho možnosti začal měnit chápání stranictví v Evropě a jejich sebe prezentace. Pomocí internetu začaly strany lákat nové příznivce a potenciální voliče a ve své době dokonce autorka vývoj interpretovala jako konec zájmu o aktivní politické angažování, což v absolutních číslech nenastalo. Došlo k již zmíněné redefinici stranictví a členství, které ale neznamenalo jejich naprostý zánik. Internet a webová prezentace se staly neoddelitelnou součástí politického marketingu, bez nějž se dnes strany těžko obejdou. Česká pirátská strana v tomto není výjimkou a svou webovou stránku dokonce využívá na úkor prezentace jednotlivých členů. Dokonce ani předseda strany nemá svou vlastní webovou stránku, ale odkazuje se na hlavní web Pirátů. Tím se návštěvníci koncentrují na jednom místě a nevědomky tak vnímají i celý web a program Pirátů, aniž by to původně byl jejich záměr. V kontextu fungování České pirátské strany nelze opomenout fakt, že využití internetu, webu a rozhraní pirátského fóra mohlo napomoci k širšímu zapojení členské základny, která tak nemusí být po delší dobu mezi volbou stranických orgánů pasivní, ale s jejímž zapojením se počítá.

Základním předpokladem, aby mohlo ve straně fungovat tzv. kyber členství, je volnější stranická struktura. Tu ČPS splňuje, protože mnohé pravomoci jsou delegovány na oblastní sdružení, která hospodaří se svými rozpočtovými kapitolami, tvoří vlastní týmy a místní oblastní sdružení dle svého uvážení. Decentralizovaná struktura je podpořena možností schvalovat si vlastní jednací řád v každé jedné vrstvě hierarchie strany i fungováním speciální kategorie členství – registrovaný příznivec, který má své místo ve stranické struktuře. Podobnou kategorií u nás z parlamentních stran disponuje např. hnutí Starostové a nezávislí (STAN, 2017).

Nejen členové a příznivci jsou pro strany, i ty s kyber členstvím, nepostradatelní. Ve velké míře jde i o dobrovolnickou práci, na níž často stojí velká část kampaně. U pirátské strany

jde o jeden z nejdůležitějších aspektů kampaně s využíváním sociálních sítí. O jejich pomoc se opírají nejen v kontaktní kampani (ČPS, 2017g), ale i při fundraisingu (ČPS, 2019e). Z dobrovolníků se pak mohou rekrutovat noví příznivci a členové, čímž se také rozšiřuje členská základna.

V oblasti komunikace dovnitř strany fungování v ČPS do značné míry kopíruje koncept cyber members. Využití stranického fóra pro důležité a každodenní diskuse o směřování strany nebo rozhodování umožňuje širší zapojení členů, příznivců i sympatizantů je jedním ze základních pilířů teorie cyber members. ČPS je dle popsanych kritérií jednoznačně stranou, která využívá institutu kyber členů, kteří ve straně fungují na denní bázi bez nutnosti se fyzicky účastnit členských či jiných schůzí. U Pirátů hraje ještě velkou roli transparentnost, kterou často deklarují jako jednu ze svých priorit (např. ČPS, 2017b), a kterou se snaží dokázat právě veřejnou komunikací na otevřeném fóru, které je přístupné každému zájemci.

Susan Scarrow (2015, s. 138-139) dokonce nazývá vedle italského Hnutí Pěti hvězd i Pirátskou stranu Německa jako populistickou. Sám nevnímám, že by hned možnost dát rozhodování i kyber členům automaticky znamenalo, že strana jde populistickým směrem. V originále však nemusí mít slovo „populistický“ tak negativní nádech, jako tomu je v našem prostředí.

4.3. ČPS a koncept R. Katze a P. Maira

Česká pirátská strana za posledních několik let prodělala podstatný vývoj, který se samozřejmě odrazil i na vnitřní organizaci strany.

Dnes vnímáme stranu jako třetí největší politickou sílu v Poslanecké sněmovně a mediálně i personálně se rozvíjí i díky bonifikaci za volební výsledky. Piráti mají Ivana Bartoše jako předsedu Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj, místopředsedu Poslanecké sněmovny Vojtěcha Pikala a další funkce, díky kterým patří mezi viditelnou politickou sílu. V kontextu teorie Katze a Maira je patrné, že strana jednoznačně splňuje podmínku finančního profitu z volebních výsledků i jistý podíl na moci (vliv na schvalování zákonů a jejich možné pozměnění). Vládní angažmá Piráti v roce 2017 odmítli s odkazem na svou povolební strategii, kterou budu představovat v případové studii. Z těchto informací vyplývá, že Česká pirátská strana je v současné době party in public office – kvůli své přítomnosti v Poslanecké sněmovně.

U pirátské strany zůstal stále silný vliv party on the ground, ze které ČPS vznikla, a díky které se také pravděpodobně dostala do parlamentu. Z mnohých se časem stávají členové, kteří jsou zvyklí na aktivní práci pro stranu a počítají s intenzivní participací na jejím chodu. Podpora dobrovolníků je patrná i z celkových výdajů a závěrečné zprávy za volby do Poslanecké sněmovny, kde Piráti utratili jen něco málo přes 16 milionů (ČPS, 2017c). Na české poměry jde o velmi malou částku v porovnání s tím, že strana získala 22 poslaneckých křesel. Pro porovnání např. ODS, která získala jen o tři křesla více, utratila skoro 75 milionů (ODS, 2017).

Stranické vedení (party in central office) musí u stran na parlamentní úrovni mít své místo a určitý vliv. Výkonným voleným výborem je u Pirátů Republikové předsednictvo, případně Republikový výbor, které řídí stranu mezi jednáními Celostátního fóra. Byrokratický orgán, který ve stranách dle teorie zákonitě vzniká, se utváří v rámci Sněmovny kolem poslanců (asistenti, poradci klubu), ale také v rámci ústředí strany. To za poslední rok nabralo několik stálých zaměstnanců, jejichž počet stoupl nad 20, jak bylo už zmíněno. Nabírání a fluktuace

pracovníků jsou zřejmé i z vyhlášených výběrových řízení, která se uveřejňují na Pirátském fóru v rámci transparentnosti obsazování stranických pozic (ČPS, 2019b). Stranické vedení a stranická centrála tvoří jádro, z něhož postupně vyrůstají další orgány strany a aparátu (Mair, 2014, s. 354-355). V dnešním světě také strany zaměstnávají své PR specialisty, kteří mohou například lépe vyhodnotit vhodnou dobu pro představení toho či onoho opatření. U Pirátů zároveň funguje už výše představený mediální odbor, který má prezentaci na starosti.

Stranické vedení se v současné době překrývá s částí strany ve veřejných funkcích, stejně jako tomu je u většiny parlamentních stran. Důvod je zřejmý – strana do volených funkcí v parlamentu posílá své nejznámější a nejschopnější reprezentanty a ty tak často jsou, anebo se brzy stávají, i stranickými vůdci. Nicméně na české politické scéně nejde o nic neobvyklého. Většina parlamentních stran má své nejvyšší představitele v některé ze dvou komor českého parlamentu, výjimkou pak je třeba TOP 09, jejíž předseda Jiří Pospíšil nezasedá v Poslanecké sněmovně ani v Senátu. Je však poslancem Evropského parlamentu. Ale v současné době není samozřejmé, aby bylo v rámci Poslanecké sněmovny celé nejužší vedení strany jako tomu je u Pirátů. Stejně to má ze sněmovních stran už jen SPD Tomia Okamury.

„Těžiště moci“ se tak fakticky přesouvá k parlamentním reprezentantům a bude zajímavé sledovat, zda se podaří udržet strukturu a členskou základnu Pirátů stále tak aktivní, jak to vidíme dnes.

4.4. Rozhodování s konceptem liquid democracy?

Koncept tzv. tekuté demokracie, který propojuje prvky zastupitelské a přímé demokracie, se stal jedním z prvků, které začala aplikovat Německá pirátská strana. Jedním ze základních principů, na kterém funguje koncept liquid democracy, je možnost členů a příznivců zapojit se do dění a rozhodování ve straně pomocí internetu. Tento model Piráti díky svému fóru aplikují. Pirátské fórum je podobnou platformou, jakou využívali němečtí piráti v podobě LiquidFeedback, kde je možné diskutovat a střetávat se s názory ostatních. Pirátské fórum

fakticky jde ještě dál a umožňuje předkládat členům návrhy k hlasování. V čem se však postupy obou stran liší, je možnost delegování hlasy – jednoho z pilířů konceptu liquid democracy. Tekutá demokracie umožňuje při své úplné aplikaci delegovat hlas na určitého jiného člena, kterému v danou chvíli důvěřuji v jistém tématu. Postup má umožnit jistý druh zastupitelské demokracie bez negativních aspektů. Tím je podle autorů hlavně pocit lidí, že jejich hlas a názor je potřebný jen ve chvíli, kdy své zástupce volí a na dalších obdobích se více či méně dobrovolně zříkají rozhodovacího práva. To se koncept tekuté demokracie snaží vyrovnat. Člověk sice zvolí toho, kdo může využívat jeho hlasu, ale při důležitých hlasováních smí svůj hlas zástupci odebrat a hlasovat sám za sebe. Naplnění tohoto konceptu Česká pirátská strana nikdy nedošla a ani o to neusilovala. Před několika lety se sice vedla na pirátském fóru diskuse k tomu, zda by tento koncept mohl být aplikovatelný i pro fungování uvnitř pirátské strany, ale do praxe nápad nikdy převeden nebyl. Diskusi v roce 2013 otevřel Mikuláš Peksa, současný pirátský poslanec (Peksa, 2013).

Piráti tak z konceptu e-democracy, na který tekutá demokracie navazuje, užívají jen některé části tak, aby byl zachován systém zastupitelské demokracie a byla zaručena větší možnost participace na diskusi ve straně. Umožňuje tak rozhodování lidí online přímo na fóru, vede s nimi diskuse a nechává je spoluvytvářet stranické dokumenty a strategie (na to, do jaké míry, se zaměřím v případových studiích v další kapitole), ale ve všech diskusích a hlasováních hlasují pouze sami za sebe – není zde uvedeno v praxi pravidlo delegovaného hlasu.

To, že fungování pirátských stran nemusí být vždy snadné, dokazuje i text, který sepsal Rick Falkvinge (2016) k 10. výročí založení švédské pirátské strany. Mimo jiné se v něm zmiňuje, že Piráty ve Švédsku a Německu dostihla „přemíra demokracie“. Švédská strana narazila při budování mládežnické organizace, kterou uspořádala v souladu s místními pravidly, ale jinak než byla uspořádána pirátská strana. Jiný způsob myšlení následně ze strany „vytlačil“ její zakladatele a aktivistického ducha, čímž strana patrně ztratila hlavní přidanou

hodnotu pro voliče. Strana se zacyklila na ovládání procedurálních mezer, kterých využívali někteří členové. Demokracie se dostala do područí hlasovacích procedur a vytratila se z ní důležitost diskuse.

4.5. Česká pirátská strana – struktura a rozhodování jako celek

Máme-li vyhledávat znaky struktury České pirátské strany, určitě musíme zmínit decentralizaci rozhodování, schopnost zapojení široké členské a podporovatelské základny. To se straně daří hlavně díky využití moderních technologií a vlastního fóra, kde vede nejen transparentní vnitrostranické diskuse, ale také rozhoduje v hlasováních. V mnohém tak struktura strany ukazuje, jak lze v dnešních dobách využít moderní technologie pro fungování strany. Zároveň je ale třeba neopomenout, že podobný postoj měla i Německá pirátská strana, která se dnes potácí v mnohých problémech, jež jsou podle některých přímým důsledkem „přílišné demokracie“ ve straně.

V rámci struktury je jasně viditelné, že členská základna má značné pravomoci, co se rozhodování týče (např. odvolávání volených členů). Zároveň může i hlasováním odmítat dokumenty předložené na jednání CF, vracet je k přepracování či si vynutit řádné jednání, když je dokument předložen tzv. v referendu. I tyto pravomoci mohou podporovat chuť členů se zapojit do rozhodování a být ve straně aktivní. V kombinaci s rozhodováním po internetu dává tak svým členům pocit, že na jejich zapojení záleží a přímo jím ovlivňují dění ve straně a její směřování.

Česká pirátská strana je nyní na vrcholu svých dosavadních sil. I volební průzkumy z posledních měsíců jí předpovídají, že po dalších volbách může ještě posílit (ČTK, 2019a a ČTK, 2019b). Bude dobré sledovat, zda se jí podaří její potenciál v dalších volbách naplnit.

5. Případové studie – praktické rozhodování uvnitř strany

Pro svou práci a praktické zhodnocení rozhodovacího procesu a participace členů na něm jsem si vybral dvě případové studie. Témata případových studií jsem volil tak, aby šlo o rozhodování o dvou podobně důležitých a tematicky zařaditelných dokumentech z posledních několika let. Nakonec jsem se rozhodl pro případové studie využít dva případy diskuse a hlasování o dokumentu, kterému Piráti říkají „povolební strategie“. Povolební strategie je ve své podstatě dokument ČPS schvalovaný před celostátními volbami a sloužící k postupu, jak se pirátští vyjednávači mají zachovat po volbách. Je veřejně přístupná a seznámit se s ní může každý, nejen potenciální volič. Pro svou práci jsem zvolil povolební strategii z roku 2017 vztahující se k volbám do Poslanecké sněmovny a dokument, který před nedávnem schválili Piráti pro volby do Evropského parlamentu 2019.

Důvodem, proč jsem zvolil právě dokumenty povolebních strategií, je jejich zásadní význam pro volební a povolební činnost strany. Dle mého soudu právě důležitost těchto dokumentů umožní vidět, do jaké míry vedení strany nechává členy promlouvat do výsledného znění významných strategií. U první strategie je důvod zřejmý – šlo o strategii, se kterou se Piráti vyšplhali na 22 poslaneckých křesel. U druhé strategie podtrhuje důvod výběru i fakt, že evropské volby 2019 jsou pro Piráty velmi důležité a chystají se je, dle svých dřívějších slov, vyhrát (Šeliga, 2019).

Limitem mé práce bude jednoznačně zkoumání jen dvou případových studií na podobné dokumenty. Kdybych se rozhodl pro více případových studií na několik rozhodnutí, vzorek by byl vyšší a tím by pravděpodobně stoupla i vypovídající hodnota výzkumu. Pro potřeby práce bylo ale nutné, aby šlo o dva dokumenty, které mají podobný nebo nejlépe stejný význam pro členskou základnu a jsou pro stranu strategicky důležité. Mezi takové dokumenty jsem zařadil právě povolební strategie, kterých České pirátská strana za své krátké působení ve vysoké

politice mnoho nemá. Povolební strategii poprvé využila při volbách do Zastupitelstva Hlavního města Prahy v roce 2014. V této práci jsem se rozhodl využít až dvou následujících povolebních strategií (pro volby do Poslanecké sněmovny 2017 a pro volby do Evropského parlamentu 2019) a to hlavně kvůli tomu, že první povolební strategie nereflektovala nijak „srážku s realitou“ fungování politiky a mohlo by se tak snadno stát, že by se do dokumentu dostávaly i návrhy, které by pro současnou pirátskou stranu již nebyly relevantní.

5.1. Povolební strategie – volby do Poslanecké sněmovny PČR 2017

Proces projednávání povolební strategie pro volby do Poslanecké sněmovny 2017 začal veřejně na Republikovém výboru dne 11. června 2017 na návrh Republikového předsednictva. Jednání RV předsedal Jan Lipavský a za RP návrh předložil Jakub Michálek (ČPS, 2017d).

Inspirace při tvorbě tohoto dokumentu byla čerpána z povolební strategie, kterou využili Piráti pro komunální volby v Praze 2014. Lišila se hlavně v několika bodech, které spíše vyplývají z rozdílné působnosti Poslanecké sněmovny a Magistrátu Hlavního města Prahy. Součástí se stal tzv. Kodex poslance, který by měl jasně vymezovat mantinely dobré práce pirátského poslance a transparentnosti jeho jednání. V představení Jakuba Michálka se také odráží návrhy, které přišly v průběhu schvalování na RP – Ivan Bartoš navrhl přidání bodu o transparentní Sněmovně a Ivo Vlasatý část týkající se referenda (ČPS, 2017d).

5.1.1. Projednávání na Republikovém výboru

Po představení návrhu zástupcem předkladatele, Jakubem Michálkem, se otevřela debata nad formulací některých částí dokumentu. Začaly také přibývat návrhy, které měnily některé body či přidávaly další ustanovení (ČPS, 2017d).

Pro přehlednost jsou jednotlivé návrhy očíslovány a zaneseny v následující tabulky (ČPS, 2017d a ČPS, 2017e):

	<i>Název</i>	<i>Autor</i>	<i>Vysvětlení navržené změny</i>	<i>Postoj předkladatele</i>	<i>Výsledek</i>
1.	Nečada1	M. Nečada	Vyškrtnutí explicitní formulace nespolupráce s KSČM	Nesouhlas	Nehlasováno – formulace změněna
2.	Doležal1	P. Doležal	Vypuštění kritérií pro zákon o celostátním referendu	Souhlas	Přidán do návrhu RP
3.	Navrkal1	F. Navrkal	Přidat požadavek na změnu volebního systému (bez pozůstatků opoziční smlouvy)	-	Nehlasováno
4.	Martínek1	T. Martínek	Podmínka účasti pro celostátní referendum (50 %)	-	Nehlasováno – změněna celá formulace
5.	Doležal2	P. Doležal	Další kosmetické úpravy dokumentu (přesouvání odstavců, jiné formulace atd.)	Částečný souhlas	Část přidána do návrhu RP
6.	Ferjenčík1	M. Ferjenčík	Konkrétní body pro prosazení ve vládě	Souhlas	Upravené přidáno do návrhu RP
7.	Ferjenčík2	M. Ferjenčík	Legalizace konopí do programu jako priorita	Nesouhlas	Přijato rozhodnutím RV
8.	Ferjenčík3	M. Ferjenčík	Daňové ráje – únik kapitálu	Souhlas	Přidán do návrhu RP
9.	Koláčný1	T. Koláčný	Prioritizace konopí, nespolupráce s nedemokratickými stranami, důsledná kontrola zemědělských dotací, souhlas CF s jakoukoliv povolební dohodou	Nesouhlas	Přijato rozhodnutím RV
10.	Kopřiva1	F. Kopřiva	V usnesení předat ke schválení Celostátnímu fóru	Souhlas	Přijato rozhodnutím RV

Tabulka 1: Návrhy ke schvalované povolební strategii 2017 na jednání RV

V tabulce jsem jednotlivé pozměňovací návrhy očísloval a nazval příjmením předkladatele a číslem jeho návrhu. Postojem předkladatele je pro potřeby práce názor, který za RP vyjadřoval na fóru Jakub Michálek. Z celkových 10 předložených návrhů byly zapracovány rozhodnutím RP nebo schváleno hlasováním RV hned 6 návrhů. Další byl zapracován částečně (Doležal2). Návrh Kopřiva1 není fakticky zasažením do struktury textu – jde jen o úpravu usnesení, ve kterém se přidává text o předání dokumentu k projednání

Celostátnímu fóru (původní návrh počítal jen se schválením Republikovým výborem) (ČPS, 2017d).

Zajímavý je případ Patrika Doležala, který měl v dokumentu také své dva návrhy. Původně nebyl ani účastníkem jednání, ale na návrh Lenky Kozlové byl do jednání přidán, i když nebyl členem RV (ČPS, 2017d). Tato situaci také ukazuje jistou větší otevřenost ČPS dalším názorům a alternativním návrhům.

Některé ze zmíněných změn byly zástupcem navrhovatele Jakubem Michálkem vzaty a zakomponovány přímo do návrhu RP (šlo o návrhy Doležal 1, Ferjenčík 1, Ferjenčík3 a částečně Doležal2). K dalším sice zaujal Jakub Michálek za předkladatele nesouhlasné stanovisko, ale byly zapracovány při závěrečném rozhodnutí RV (ČPS, 2017d).

Největší bodem sváru se stala formulace zapovídající vládní spolupráci s KSČM. Marek Nečada např. argumentoval tím, že by podle něj neměla strategie obsahovat explicitní vymezení proti určité straně a stavěl se proti takové formulaci. Jakub Michálek naopak oponoval, že v České republice je vnímání KSČM velmi negativní a pro jasnou komunikaci navenek je třeba mít zakotvený postoj k takové spolupráci (ČPS, 2017d).

Fakticky byly v dokumentu v konečném důsledku přijaty všechny návrhy, o nichž se hlasovalo (Nečada1, Navrkal1, Martínek1 se nehlasovaly, byly řešeny vysvětlením nebo problematiku postihl jiný návrh). V konečném hlasování se rozhodovalo mezi návrhem RP, který představoval a hájil Jakub Michálek se zapracovanými změnami, které RP vzalo za své, návrhem Františka Kopřivy, jež v usnesení dokument schvaloval a předával k projednání CF a zároveň reflektoval návrh Koláčný1 a třetí možností – nepřijmout žádné usnesení (ČPS, 2017e).

5.1.2. Projednávání na Celostátním fóru

Do projednávání na jednání Celostátního fóra postoupily dva návrhy projednávané na RV. Šlo o původní návrh RP a návrh odhlasovaný RV. Zároveň se podařilo Ivo Vlasatému sehnat dostatečnou podporu pro svůj návrh podpořený skupinou členů, který měnil formulaci týkající se vyloučení některých forem koaliční vlády. V původním návrhu RV byla explicitně vyloučena spoluúčast na vládě s KSČM (ČPS, 2017f).

V návrhu Iva Vlasatého se mění formulace z:

„V žádném případě nepodpoříme vládu s účastí nedemokratických politických stran, například KSČM“ (ČPS, 2017f).

Na novou formulaci:

„V žádném případě nepodpoříme vládu s účastí subjektů ohrožujících základy liberální demokracie nebo s historickým dědictvím likvidace demokracie v této zemi, tj. zejména s účastí KSČM, SPD nebo s převahou ANO“ (ČPS, 2017f).

Na Celostátním fóru byl předložen návrh v tzv. referendu – speciálním jednacím postupu, který jsem popsal v kapitole o rozhodování uvnitř ČPS. I kvůli tomu byla do hlasovací procedury přidána možnost, aby byl dokument projednán v řádném jednání CF, který by umožňoval uplatnit další pozměňovací návrhy v rozpravě. Diskuse byla přehlednější a šlo spíše o představení argumentů pro podporu jednotlivých návrhů než o představování dalších dílčích změn (ČPS, 2017f).

Velká část diskuse byla zaměřena na (ne)spolupráci po volbách se subjekty jako je KSČM, SPD a ANO. V diskusi se objevovaly i názory explicitně ze spolupráce vyloučit ČSSD a TOP 09. František Navrkal také navrhl odročení projednávání, aby se jasně vytyčilo, které strany budou brány jako extremistické a ze spolupráce budou vyloučeny. Současný místopředseda Poslanecké sněmovny Vojtěch Píkal v diskusi zmínil, že by o tomto dokumentu

nemělo rozhodovat CF, ale jen RV, které se takto „zbavuje odpovědnosti“ za výsledný dokument (ČPS, 2017f).

V závěrečném hlasování získala nadpoloviční počet hlasů varianta C Iva Vlasatého (78 hlasů ze 133). Tedy dokument, jež schválil původně RV doplněný o formulaci o neakceptaci KSČM, SPD a převahu ANO ve vládě (ČPS, 2017f).

5.1.3. Schválený dokument

Ačkoliv schválený dokument Celostátním fórem doznal některých změn, nešlo o zásadní přepsání celé navržené povolební strategie, jak přišla z Republikového předsednictva. V celkovém počtu šlo o 2 návrhy zapracované ještě před předložením povolební strategie Republikovému výboru (Ivana Bartoše a Iva Vlasatého). Následně při projednávání na RV bylo zapracováno 7 návrhů, všechny, o kterých se v závěrečném hlasování rozhodovalo. Míra participativnosti členů na rozhodnutí o podobě celého dokumentu je tak velmi vysoká. Vezmeme-li v potaz pouze návrhy, jež navrhovatelé včlenili do původního textu nebo tam byly přidány rámci hlasování RV, bylo to prakticky všech 7 návrhů. Další 3 návrhy nedošly k hlasování hlavně kvůli faktu, že předkladatel již kýžený text jinak pozměnil nebo se situace s nejasnou formulací vysvětlila.

5.2. Povolební strategie – volby do Evropského parlamentu 2019

Povolební strategie pro volby do Evropského parlamentu byl dokument, který Česká pirátská strana připravovala již od konce roku 2018. Dokument patří do série schvalovaných strategií před celostátními volbami, který má umožnit čitelnost strany. Strategie se ve své podstatě lišila od schvalovaného dokumentu pro volby do Poslanecké sněmovny jen v detailech, které vychází z jiného fungování v rámci Evropského parlamentu (ČPS, 2019d).

Bez zajímavost také není fakt, že v rámci jednání RV o této povolební strategii se nikdo nepřihlásil s návrhem, aby byl dokument schválen i na Celostátním fóru, jak to učinil František Kopřiva v prvním případě.

5.2.1. Projednávání na Republikovém výboru

Na úvod jednání bylo zahájeno jednání Františkem Kopřivou a určeny lhůty pro podávání jiných návrhů. Pro přehlednost jsem opět zvolil formu tabulky jednotlivých návrhů (ČPS, 2019d):

	<i>Název</i>	<i>Autor</i>	<i>Vysvětlení navržené změny</i>	<i>Postoj předkladatele</i>	<i>Výsledek</i>
1.	Pikal1	V. Píkal	Doplnění podpory Komise mezi otázky „zásadního politického charakteru“	Souhlas	Přidán do návrhu RP, nebyl součástí schváleného alternativního dokumentu
2.	Pikal2	V. Píkal	Úprava odstavce „období po volbách“ – vypustit některá ustanovení, některá sloučit	-	Nehlasováno – nepředloženo k hlasování
3.	Novotná1	J. Novotná	Doplnit předložení rozpočtů europoslanců ke schválení RV	Nesouhlas	Nehlasováno – nepředloženo k hlasování
4.	Černohorský1	L.Černohorský	Změna vymezení vůči korupčníkům na vymezení vůči lobbistům	-	Nehlasováno – nepředloženo k hlasování
5.	Černohorský2	L.Černohorský	Komplexní návrh – upřesnění, komu bude dán na vědomí postup vyjednávání, klub bude pravidelně informovat členskou základnu prostřednictvím RP, umožnit pověřenému zástupci z PSP či Senátu přístup na jednání klubu v EP, odstranění některých duplicit, vypustit povinnost MEP z vlastních prostředků na prospěšné aktivity	-	Přijat rozhodnutím RV
	Smutná1	P. Smutná	Přidání minimální frekvence informování členské základny klubem EP	-	Nehlasováno – předloženo po termínu

Tabulka 2: Návrhy ke schvalované povolební strategii 2019 na jednání RV

Jak je vidět, pozměňovacích návrhů bylo předloženo opět několik, ale nešlo o tak výrazný počet jako v případě povolební strategie pro volby do Poslanecké sněmovny 2017. Zároveň bylo patrné, že není dokumentu přikládána tak velká důležitost jako v případě předvolební strategie z roku 2017. Odrazilo se to i na vyjadřování zástupce předkladatele, kterým byl pro toto jednání současný poslanec Mikuláš Peksa. Na začátku jednání se k jednotlivým návrhům vyjádřil a jeden z nich zahrnul do dokumentu (ČPS, 2019d).

Celkově bylo podáno 5 návrhů k pozměnění různých částí, ale minimum z nich opravdu navrhovatelé předložili jako návrh určený k hlasování. Jediný návrh byl zakomponován přímo do návrhu RP a to Pikal1, se kterým se zástupce předkladatele ztotožnil. Pikal2, Novotná1 a Černohorský1 autoři nakonec nepředložili jako návrhy a hlasováno o nich tedy nebylo. Nemohlo být hlasováno ani o návrhu Smutná1, který byl předložen až dva dny po termínu, který byl pro jiné návrhy vymezen. Se svým komplexním návrhem naopak uspěl Lukáš Černohorský (Černohorský2), který se dotýkal hned několika částí dokumentu (ČPS, 2019d).

5.2.2. Schválený dokument

V závěrečném hlasování, které probíhalo dvoukolovou volbou, si členové RV vybírali mezi třemi variantami: varianta návrhu, jak byl předložen RP, varianta Lukáše Černohorského nebo žádná z nabízených. Jelikož měl každý člen RV až tři hlasy, v 1. kole získaly nadpoloviční většinu hlasů hned dva návrhy (RP a Lukáše Černohorského) (ČPS, 2019d).

Ve 2. kole zvítězil návrh Lukáše Černohorského, který se tak stal schválenou povolební strategií pro volby do Evropského parlamentu 2019. Už samotné vítězství návrhu, který stál při hlasování v opozici k předloženému znění Republikovým předsednictvem ukazuje, že prosadit alternativní návrh v rámci ČPS je možné.

5.3. Výsledky případové studie

Případové studie ukazují, že vliv členů a příznivců na dění a rozhodování ve straně není zanedbatelný, ba právě naopak. Podněty, které v průběhu sledovaných rozprav (dvou na RV a jedné na CF) vzešly od účastníků diskuse, byly často zajímavým vhladem do problematiky a vidění problémů optikou pirátské strany. Ukazuje se to například na případě toho, že někteří Piráti chtěli a do textu nakonec vložili větší prioritu pro legalizaci konopí. Společně s tím se vedla diskuse nad tím, zda vysoká prioritizace tohoto tématu nebude spíše na škodu v souvislosti s mediálními zkratkami, které se pro Piráty využívají.

I tento případ ukazuje, jak vysoká je míra možnosti participovat na rozhodnutích, protože i když RP nesouhlasilo s tím, aby se konopí a jeho legalizace stala jednou z priorit, RV rozhodl svým hlasováním opačně a do priorit ho zařadil. Stejně se tak dělo i u dalších podnětů, které zazněly a které byly do dokumentu zapracovány. I když lze namítat, že některé návrhy na změny neobstály v diskusním, argumentačním prostoru, to nic nemění na tom, že se tak stalo ve většině případů z vůle samotných předkladatelů. V mnou sledovaných diskusích o povolebních strategiích byly zapracovány všechny podněty, které vzešly od diskutujících až na ty, jež sami předkladatelé nedodaly k závěrečnému hlasování. Často šlo spíše o formulační nesrovnalosti, které se podařilo vyřešit ujištěním o významu.

Samotný výzkum ukázal, že Česká pirátská strana v mnou sledovaných případech velmi silně umožňovala předkládat podněty a dále s nimi pracovat. Neobjevil se výraznější spor v diskusi, který by proti sobě silně stavěl předkladatele původního a alternativního návrhu, a celé rozpravy se vedly v konstruktivním duchu.

Není to však jediné prostředí, kde poskytují Piráti vstřícný přístup všem, kteří se chtějí zapojit. Jak už jsem rozebíral výše ve své práci, hlavní devizou pirátské strany je možnost komunikovat, diskutovat a hlasovat po internetu. Zpřístupňuje tak své vnitrostranické diskuse všem, kteří o to projeví zájem, ale například kvůli času či své práci se nemohou pravidelně

fyzicky scházet na členských schůzích stran. Piráti tak přišli s konceptem, který se u nás do této doby v takové míře nerozvíjel – s konceptem, který lze směle nazvat variací na e-democracy. Zůstává otázkou, zda lze takový způsob komunikace a otevřenosti přenést i na úroveň státu. Tímto směrem by se mohly v dalších letech ubírat podobné práce, které už budou moci s odstupem shrnout, jak se Pirátům jejich snažení vyplatilo.

Závěr

Na začátku své práce jsem stanovil jako hlavní cíl své práce zjistit, do jaké míry umožňuje Česká pirátská strana zapojení do rozhodování řadovým členům s důrazem na ustavenou strukturu strany a rozhodovací mechanismy. V úvodu jsem využil teoretické koncepty, které mi pomohly lépe popsat strukturu strany a rozhodování, které je základním kamenem k participaci členů. Právě to, jak je přizpůsobeno rozhodování a celá struktura strany tomu, aby členové mohli snáze participovat na rozhodování, bylo jednou ze základních otázek mé práce.

V úvodu své práce jsem si stanovil několik výzkumných otázek, které se prolínaly s hlavním cílem. Nyní k jednotlivým otázkám a odpovědím, ke kterým jsem během své práce došel:

1. Jak dnes lze aplikovat teorie M. Duvergera na moderní politickou stranu jako je ČPS?

Z pohledu České pirátské strany se v rámci Duvergerovy typologie jeví jako relevantní dva typy základních struktur strany – sekce a buňky. U Pirátů, kteří svou strukturu definují značně decentralizovaně, jsou sekce jedním ze základních funkčních jednotek. Piráti ustavují pro své fungování týmy jako malé decentralizované skupiny členů a příznivců, které plní různé úkoly. V rámci struktury Pirátů fungují jako sekce hlavně oblastní sdružení na krajské úrovni, které jsou ustavena ve všech krajích. Jsou to do jisté míry autonomní jednotky, které mají svůj druh vlivu. Autonomii podtrhuje i působnost při navrhování kandidátů do místních, krajských i celostátních voleb.

Představil jsem i koncept buněk, který mi původně nepřišel pro ČPS zcela relevantní, ale ukazuje na některé aspekty, které jsou pro fungování a atmosféru uvnitř Pirátů naprosto klíčové. Pirátská strana ve svých začátcích byla spíše skupina nadšenců a vlastně odpovídala Duvergerově definici buňky – menší skupině lidí, neformálně se sdružujících. Strana se vyvíjela

a transformovala v mnohem větší těleso, které bychom jako celek dnes těžko mohli nazývat buňkou. Že ale tvoří stále důležitou součást, je nesporné. Dokonce i relativně nově ustavený poslanecký klub má i některé její znaky. Jde hlavně o předpoklad společného sdružování na pracovišti a do jisté míry nově i zájem o segment činnost – politiku a návrhy v Poslanecké sněmovně. U čeho je třeba být opatrnější, je využití předpokladu neformálního sdružování. Zde je třeba vědět, že poslanecký klub v rámci Poslanecké sněmovny je formálním uskupením a nikoliv neformální skupinou, ačkoliv v něm mohou vládnout třeba přátelské vztahy.

2. V jakých aspektech reflektuje Česká pirátská strana koncepty cyber party a cyber membership?

Česká pirátská strana se svým velmi moderním přístupem předčila mnoho stran v českém politickém systému. Ojedinělá je i právě díky svému přístupu k rozhodování a diskusi se členy. Pro tyto potřeby má zřízeno speciální Fórum Pirátské strany, které slouží jako komunikační nástroj s členskou základnou a s jejich příznivci, kterým poskytuje aktuální informace a umožňuje prostor, kde se mohou k projednávaným věcem vyjádřit i případně hlasovat. Právě ono distanční projednávání a hlasování přes internet je pro strany postavené na cyber membership typické a odpovídá tak prostoru, které pro tento typ jednání vytváří i ČPS.

Právě hledání cest, jak oslovit potenciální členy, voliče a další sympatizanty s krizí členství v politických stranách nutila strany, aby hledaly další možnosti, jak lidi k zájmu o ně zase přilákat (Margetts, 2001, s. 7-8). Možnost, aby se členové mohli zapojovat, i když nemají čas na pravidelné členské schůze, z pohodlí domova dělá členství v takových stranách mnohem atraktivnější a může způsobovat onen výraznější zájem o dění ve straně, který je ale podmíněn tím, že vedení strany bude mít k podnětům vstřícný postoj. Postoj strany a samotné projednávání důležitých dokumentů s členskými podněty byl také hlavním tématem mých případových studií.

Jedním z hlavních rysů struktury České pirátské strany je její decentralizované řízení. Je to vidět na ustavení a fungování krajských oblastních sdružení s vlastním rozpočtem, předsednictvem a možností tvořit vlastní týmy. Scarrow (2015, s. 138-139) uvádí také, že strany, které fungují na principu kyber členství, na internetu lákají i své potenciální příznivce, členy a voliče, čímž se liší od klasických stran. V tomto jsou také popsány další znaky, které definují ČPS a její strukturu – otevřenost novým členům, zapojení do diskuse i nečlenům a celková vstřícnost a otevřenost, která z vnitřních předpisů a postupů plyne. Takové prostředí může napomáhat tomu, že diskutující cítí, že má smysl vyjádřit svůj názor a vést je k větší míře participace.

3. Do jaké míry se u Pirátů překrývají členové působící dle konceptu P. Maira a R. S. Katze v public office a central office?

Propojení a prolínání dvou kategorií, které definoval R. Katz a P. Mair ve své teorii, je v rámci České pirátské strany i dalších stran ve vysoké politice přirozeností. Vedoucí činovníci strany se velmi jasně stávají volebními lídry a v případě úspěchu i vysoce postavenými politiky. V rámci České pirátské strany je to konkrétně celé současné předsednictvo, ve kterém je kromě Ivana Bartoše, Jakuba Michálka i Olga Richterová, Radek Holomčík a Mikuláš Peksa. Všichni jmenovaní členové předsednictva jsou zároveň poslanci a to ukazuje vlastně absolutní provázanost mezi členy strany v central office a v public office.

Pro stranu to může znamenat výhodu i nevýhodu. Jako výhodu vnímám, že je Republikové předsednictvo jako orgán velmi akceschopné, protože se může fakticky sejít kdykoliv ve sněmovně, kde se poslanci vídají prakticky denně. Negativem takové, do jisté míry, kumulace funkcí může být fakt, že poslanci nemusejí mít dostatek času na stranickou práci. Zatím se však nejeví sloučení těchto funkcí jako překážka.

4. Používá Česká pirátská strana pro své fungování prvky konceptu liquid democracy?

Ačkoliv některé pirátské strany v Evropě využívají konceptu liquid democracy, tzv. tekuté demokracie, u českých Pirátů to jednoznačně neplatí. I když strana splňuje základní předpoklad pro fungování tekuté demokracie – možnost podílet se na denním rozhodování strany, neuplatňuje druhý nezbytný element liquid democracy – delegování hlasů. Vytvořené pirátské fórum je tak určeno ke komunikaci, rozhodování i hlasování každého za sebe. Ačkoliv se v začátcích ČPS o možnosti aplikovat tento koncept zmínil v diskusích třeba Mikuláš Peksa (2013), strana ho nikdy nevyzkoušela ani dlouhodobě neuvažovala o jejím zavedení. U Pirátů je zachována zastupitelská demokracie (volba orgánů – RP a RV) s některými prvky přímé demokracie a rozšířeného rozhodování členské základny (např. odvolávání volených členů).

5. Jaké procento podnětů, které vzešly z diskuse na jednáních stranických orgánů, bylo zapracováno do výsledné povolební strategie?

Diskuse, které se vedly v souvislosti se schvalováním povolebních strategií, ukazují, jak se členové vyjadřovali k jednotlivým ustanovením a případně navrhovali i jejich úpravy. Jednání o povolební strategii pro volby do Poslanecké sněmovny můžeme pro jednoduchý popis rozdělit do tří částí. První z nich byla dohoda na dokumentu na Republikovém předsednictvu, kde už podle popisu projednávání byly zapracovány dva základní podněty (Ivana Bartoše a Iva Vlasatého), a který byl následně jako celek předložen Republikovému výboru, který je podle vnitřních dokumentů zodpovědný za schválení takového dokumentu. V rámci jednání Republikového výboru bylo předloženo 7 návrhů k hlasování, z nichž některé vzalo za své RP a některé schválilo v závěrečném hlasování RV. Jinými slovy byl dokument ze sta procent pozměněn dle požadavků členů RV. Na Celostátním fóru, kam byl dokument následně předložen, probíhalo jednání v tzv. referendu (ve zrychleném jednání). I tak se podařilo Ivu Vlasatému sehnat dostatečnou podporu a dle pravidel daných jednacím řádem předložit k hlasování svůj pozměňovací návrh návrhu RV. Ten také získal největší podporu a byl přijat

jako výsledné znění dokumentu. Zde je vidět, že si členové osvojili pravidla jednání a umí jich obratně využít i při tak specifickém jednání jako je referendum.

Míra, s jakou se členové podíleli na změnách původního návrhu, je velmi vysoká. Při projednávání na RV byly přijaty všechny regulérně podané návrhy, které buď přímo akceptoval zástupce předkladatele nebo je přijal RV. Následně bylo ještě odhlasováno postoupení návrhu na jednání CF. Otázka by mohla znít, proč byl na jednání CF podán jen jeden návrh, ale odpověď je velmi jednoduchá. Dokument byl na jednání CF předložen v referendu, které neumožňuje klasické podávání alternativních návrhů, ale vyžaduje, aby takové návrhy byly předloženy bezprostředně po zahájení jednání. Jinými slovy, aby se na alternativním návrhu domluvila skupina členů či jiná skupina definovaná v jednacím řádu dopředu, před zahájením jednání. To se pak podařilo Ivu Vlasatému, který i svůj návrh před CF obhájil a následně prosadil do závěrečného znění dokumentu. Zároveň umožňují pravidla strany, aby se u dokumentů hlasovaných ve zkráceném řízení – v referendu – k jednání ještě členové vrátili na zasedání řádném, které takto striktně neomezuje dobu pro podávání protinávrhů (viz. jednání na RV). V tomto je také vidět silná pravomoc členů, kteří mohou odmítnout jednat ve formátu, ve kterém dokument předložil předkladatel a vynutit si řádné jednání.

U prvního dokumentu, ale tuto pravomoc členové neuplatnili a schválili dokument ve znění návrhu Iva Vlasatého, které měnil znění postoupení z jednání RV. Není bez zajímavosti, že na prvním dokumentu se podepsaly připomínky každého, kdo je v diskusi dle jednacího řádu uplatnil a podal jako návrh.

Druhá povolební strategie týkající se voleb do Evropského parlamentu 2019 byla projednávána ve stejném duchu, avšak nikdo nenavrhl, aby ji projednalo i Celostátní fórum. Proto se můj zájem ubíral hlavně k jednání Republikové výboru jako orgánu, který schvaloval výsledné znění dokumentu. V jednání bylo cítit, že byl dokument vystavěn na dobrém základě povolební strategie z roku 2017, a proto nikdo nepožadoval silné změny dokumentu. Hlavním

rozporem se v průběhu diskuse stala hlavně chuť některých členů RV podřídit rozpočty jednotlivých europoslanců stranické kontrole (platy na asistenty, poradce atd.). Nakonec však v diskusi převládl názor, že by strana rozhodně takové zásahy jednotlivým poslancům a frakci dávat neměla. Návrh následně ani nebyl podán k hlasování. Tento příklad naopak ukazuje, že není snadné do dokumentu protlačit každý návrh, který jakýkoliv z členů podá, ale je třeba si ho umět na veřejném a otevřeném fóru ve vymezeném čase obhájit.

Pokud bychom šli do reálných čísel, kolik podnětů podaných bylo do dokumentu zapracováno, dojdeme k tomu, že v případě povolební strategie pro volby do Poslanecké sněmovny to byly všechny podněty, jež předkladatelé podali. Budeme-li počítat i návrhy, které nebyly v závěru hlasovány, ale šlo spíše o podněty ke změně, dojdeme k číslu 8/11 přijatých (jsou v něm započítány všechny návrhy z jednání RV i návrh skupiny členů z jednání CF), což tvoří 73 %. Je tedy jasně viditelné, že míra, s jakou se do dokumentu na schůzích RV a CF připomínky přijímají a reflektují, je opravdu vysoká a potvrzuje tak silnou vnitřní demokracii ve straně. Z toho je patrné, že v ČPS nefunguje automatické schvalování dokumentů ve zněních navrhované Republikovým předsednictvem a členové mohou při získání skupiny podporovatelů dokument relativně snadno pozměnit.

V případě druhého dokumentu není zcela relevantní počítat, jaké procento podnětů bylo zapracováno, protože k dokumentu byly podány návrhy, které následně předkladatelé nepředložili k hlasování. Ale můžeme jednoznačně říci, že i tady se vedla obsáhlá diskuse nad ustanoveními povolební strategie, z níž vyplynulo několik bodů, které následně v rámci svého alternativního komplexního návrhu prosadil Lukáš Černožský oproti původnímu návrhu RP.

Postup v obou případech potvrzuje velmi silnou reálnou pravomoc, jak se mohou členové zapojit do procesu schvalování dokumentu a ovlivnit jeho podobu. U ostatních stran nemají členové možnost do takové míry vznášet své návrhy k zásadním dokumentům. U České

pirátské strany je tato možnost rozšířená hlavně díky online platformě, pirátskému fóru, které poskytuje členům i straně v této oblasti velkou výhodu.

6. Lišily se připomínky členů a příznivců u obou vybraných strategií? Jaký byl postoj diskutujících k oběma strategiím?

Podíváme-li se na připomínky a návrhy, které padaly v rámci diskuse k oběma strategiím, je patrné, že členové rozporovali spíše technické a formulační detaily než přímo celé vyznění dokumentu jako takového. V některých případech šlo o doplnění některých priorit do dokumentu, u kterých se střetly i názory, které oblasti upřednostnit (např. u iniciativy za legalizaci konopí). Ačkoliv se připomínky lišily, šlo hlavně o důsledek jiného fungování obou parlamentních uskupení, a proto není zcela relevantní je přímo srovnávat.

Strategie vnímaly diskutující jako součást politiky Pirátů a nedošlo k nějakému výraznému zpochybnění jejich funkčnosti. Jejich aplikaci v praxi si Piráti už dvakrát vyzkoušeli: povolební strategie pro volby do Zastupitelstva Hlavního města Prahy 2014 a pro volby do Poslanecké sněmovny 2017. Hlavně díky zkušenostem se sněmovní strategií a jejím uvedením v praxi lze předpokládat, že povolební strategie předložená pro volby do Evropského parlamentu 2019 obsahuje mnohem méně nesrovnalostí, a proto se v rámci diskuse a možných změn dokumentu zapojilo méně členů na fóru. Druhým důvodem, proč tomuto tak mohlo být, je fakt, že evropské volby jsou v českém prostředí vnímány spíše jako volby druhé kategorie, a proto nevnímalo tolik členů nutnost se do opravy a doplnění znění zapojit.

V rámci své práce jsem podrobil analýze strukturu České pirátské strany a jejich rozhodovacích mechanismů ve dvou případových studiích, které se týkaly schvalování povolebních strategií Pirátů. Výzkum ukázal, že míra participativnosti, jakou umožňují mechanismy České pirátské strany, je velmi vysoká. Prakticky každému se snaží umožnit se

podílet na rozhodování a předcházející diskusi. Ukazuje to i příklad jednoho člena, který projevil zájem o úpravu povolební strategie pro volby do Poslanecké sněmovny, a byl bez námitek přidán mezi účastníky jednání Republikového výboru. Pro někoho by šlo možná o spíše přehlednější detail v jednání, ale není tomu tak. Právě i tento příklad ukazuje, jak moc jsou Piráti při rozhodování a jednání na fóru otevření dalším návrhům (ČPS, 2017d).

Důvodů, proč se v rámci pirátské strany daří zapojení širší členské základny, může být několik. Jako jeden z hlavních vidím zmiňovanou přístupnost strany pro své členy a příznivce (díky internetovému rozhodování a diskusím) a reálnou možnost ovlivnit výstupy (viz. výsledky případových studií). Výraznější zapojení základny může způsobovat i silná dobrovolnická a aktivistická skupiny, která Piráty podporuje. Tito lidé se s Piráty a jejich vizí plně ztotožňují, a když do strany vstoupí, chtějí zůstat aktivními i uvnitř. Dalším důvodem může být i to, že Piráti vyslyšeli volání lidí po nových lidech v politice, kteří chtějí dělat transparentní politiku a velmi kvalitní práce při oslovování potenciálních voličů na sociálních sítích. Bohužel takový přístup má i své stinné stránky, které ukazuje například spor o to, jestli by strana neměla zakázat stranickou komunikaci mimo oficiální kanály (Brodníčková, 2019). Do budoucna k tomu bude muset strana zaujmout jasný postoj, který teprve potvrdí radikální transparentnost jejich rozhodování.

Jako hlavní limit mé práce může být vnímáno zvolení pouze dvou případových studií, mapujících dvě povolební strategie. Je jasné, že jde o velmi malý vzorek rozhodování v rámci strany, nicméně při výběru případů pro studii jsem potřeboval, aby nešlo o pouhé procedurální hlasování, aby byl dokument důležitý, strategický a komplexní. Již samotné rozhodnutí zkoumat právě povolební strategie mě značně omezovalo, protože v rámci ČPS se začaly využívat tyto dokumenty až od pražských voleb v roce 2014. Důvod, proč jsem nevyužil právě i první povolební strategii, je, že Česká pirátská strana neměla před rokem 2014 zkušenosti

s tím, jak funguje politika na vysoké úrovni, a proto by mohl být pro vyvozování závěrů dokument z té doby zkreslující a nerelevantní.

Téma struktury, rozhodování a míry participativnosti v rámci České pirátské strany je samozřejmě tak široké, že ho má práce nemohla obsáhnout celé. Do budoucna by bylo určitě zajímavé podrobit analýze srovnání, jaká míra participace byla v rámci strany v prvních letech fungování v rámci Poslanecké sněmovny, a zda se proměňovala s dalšími obdobími pirátského působení v nejvyšší politice. Výsledky mých případových studií mě také přivedly k dalším tematickým otázkám, které by do budoucna neměly zůstat nezodpovězeny. Jedná se například o subjektivní důvody, proč členové a příznivci vnímají Piráty pozitivně, a co je vedlo k přímému zapojení do strany, na což by se dala udělat sociologická studie přímo mezi členy.

Téma a výstupy z diplomové bakalářské práce odráží také současný stav českého politického systému. Vstupují do něj strany se strukturou a rozhodováním, jež reflektují moderní technologie 21. století a umně je využívají a mění tak politické prostředí. V budoucnu bude zajímavé sledovat, jakým směrem se bude ubírat Česká pirátská strana, a zda si udrží své aktivní členy i po případném vládním angažmá, o které sama strana usiluje.

Summary

In my bachelor thesis, I examined the structure, decision-making, and level of member participation in the Czech Pirate Party by using concepts and case studies. Initially, I defined the principal characteristics of the structure and decision-making of the Pirate Party by using theoretical concepts. These characteristics differ from other Czech political parties. The base is formed by so-called cyber membership which allows involving members and supporters into party affairs from their homes and PCs. Thanks to this way these members can discuss, argue, propose a motion and decide in voting.

Results from the case studies proved that the level of participation in the Pirate Party is really significant. Participation allows de facto to each member or supporter to be directly involved in preparing of so-called after-elections strategies which are very important and complex documents. The considerable activity of members in discussions can have many reasons. As the most important reason, I consider the fact that members and supporters really can realize that their activity can determine the course of the party. I emphasize that these powers are not just theoretical and members can participate in negotiations in distance. Another reason may be that members identify with the party into such an extent that they consider participation as a matter of course.

Closing parts of my thesis indicate that the Czech Pirate Party allows its members joint decision making. It means members can decide about the form of very strategical documents and finally that the party leadership does not restrict involving of their members into the functioning of the party.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

DUVERGER, Maurice, 2016. *Politické strany*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum. Politeia (Karolinum). ISBN 978-80-246-2568-3.

HEYWOOD, Andrew, 2008. *Politologie*. 3. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-115-1.

MAIR, Peter a Ingrid van BIEZEN, 2014. *On parties, party systems and democracy: selected writings of Peter Mair*. Colchester, U.K.: ECPR Press. ECPR Press essays. ISBN 978-1-907301-78-0.

SCARROW, Susan E., 2015. *Beyond party members: changing approaches to partisan mobilization*. Oxford, United Kingdom: ECPR. Comparative politics (Oxford University Press). ISBN 01-996-6186-3.

Odborné články a práce

BLUM, C. a C. I. ZUBER, 2016. Liquid Democracy: Potentials, Problems, and Perspectives. *Journal of Political Philosophy* [online]. **24**(2), 162 - 182 [cit. 2019-04-02]. DOI: 10.1111/jopp.12065. ISSN 14679760.

BOČEK, Jan, 2009. *Pirátské politické strany - součást jedné nebo více stranických rodin?*. Brno. Diplomová práce. Masarykova Univerzita. Vedoucí práce Mgr. Martin Bastl, Ph.D.

DOHNAL, Jakub, 2012. Fenomén pirátského hnutí u nás i ve světě. *Fenomén pirátského hnutí u nás i ve světě / Jakub Dohnal ; vedoucí práce Vít Šisler ; oponent práce Josef Šlerka* [online]. [cit. 2019-04-08].

FERJENČÍK, Mikuláš, 2017. *Politické názory a postoje členů České pirátské strany*. Praha. Dostupné také z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/download/130204183>. Bakalářská práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce PhDr. Ivan Rynda.

GIBSON, Rachel a Stephen WARD, 2009. PARTIES IN THE DIGITAL AGE—A REVIEW ARTICLE. *Representation* [online]. **45**(1), 87-100 [cit. 2019-03-10]. DOI: 10.1080/00344890802710888. ISSN 00344893.

KATZ, R. S. a P. MAIR, 1995. Changing models of party organization and party democracy: The Emergence of the Cartel Party. *Party Politics* [online]. **1**(1), 5 - 28 [cit. 2019-04-03]. DOI: 10.1177/1354068895001001001. ISSN 14603683.

MARGETTS, Helen, 2001. The Cyber Party. *ORA - Oxford University Research Archive* [online]. © Copyright [cit. 24.02.2019]. Dostupné z: https://ora.ox.ac.uk/catalog/uuid:2a695381-8a0a-423f-8a16-9bf4a7261b07/download_file?file_format=pdf&safe_filename=Cyber_party_paper.pdf&type_of_work=Report

NOVOTNÝ, Lukáš, 2014. Liquid democracy a Pirátská strana v Německu. *Acta Politologica* [online]. **6**(2), 154-165 [cit. 2019-04-02]. ISSN 18041302.

ŠIGUT, David, 2018. Analýza volební kampaně ve volbách do PS PČR v roce 2017: případová studie Pirátská strana. *Analýza volební kampaně ve volbách do PS PČR v roce 2017: případová studie Pirátská strana / David Šigut ; vedoucí práce Michel Perottino ; oponent práce Jan Charvát* [online]. [cit. 2019-04-08].

ŠRUBAŘ, Jakub, 2015. *Česká pirátská strana: geneze a vztah k Pirátské internacionále*. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Prof. PhDr. Lubomír Kopeček, Ph.D.

YAKLYUSHYNA, Oleksandra, 2018. Česká pirátská strana a její snaha o prosazení transparentnosti ve veřejném sektoru. *Česká pirátská strana a její snaha o prosazení*

transparentnosti ve veřejném sektoru / Oleksandra Yaklyushyna ; vedoucí práce Vilém Novotný; oponent práce Daniel Šárovec [online]. [cit. 2019-04-08].

Internetové zdroje

BARTOŠ, Ivan, 2018. Re: CF 17/2018 Hlavní cíle Pirátské strategie. In: *Fórum Pirátské strany* [online]. Praha [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/viewtopic.php?f=477&t=43403>

BRODNÍČKOVÁ, Karolína, 2019. Piráti řeší, zda zakázat „soukromé“ skupiny. In: *Novinky.cz* [online]. Praha [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/494546-pirati-resi-zda-zakazat-soukrome-skupiny.html>

ČPS, 2015. Stanovy České pirátské strany. *Česká pirátská strana*. [online]. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/o-nas/stanovy.html>

ČPS, 2017a. Výroční finanční zpráva politické strany/hnutí za rok 2017. *Úřad pro dohled na hospodaření politických stran a politických hnutí*. [online]. [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://zpravy.udhpsh.cz/zprava/vfz2017/pirati>

ČPS, 2017b. Transparentní organizace. *Česká pirátská strana*. [online]. [cit. 2019-04-19]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/program/dlouhodoby/transparentni-organizace/>

ČPS, 2017c. Zpráva o financování volební kampaně do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. *Úřad pro dohled na hospodaření politických stran a politických hnutí*. [online]. [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://zpravy.udhpsh.cz/zprava/ps2017/pirati>

ČPS, 2017d. RV 38/2017 - Povolební strategie PSPČR 2017. In: *Fórum Pirátské strany* [online]. Praha [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/viewtopic.php?f=248&t=37130>

ČPS, 2017e. RV 46/2017 bod Povolební strategie PSPČR2017 r.h.1.k. In: *Fórum Pirátské strany* [online]. Praha [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/post516457.html#p516457>

ČPS, 2017f. CF 23/2017 Povolební strategie PSP 2017. In: *Fórum Pirátské strany* [online]. Praha [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/viewtopic.php?f=477&t=37439>

ČPS, 2017g. Tisková zpráva: V kampani se opíráme především o dobrovolné dárce. In: *Pirati.cz* [online]. Praha [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati-v-kampani-se-opirame-predevsim-o-dobrovolne-darce.html>

ČPS, 2018a. Tisková zpráva: Pirátští zastupitelé uspěli v desítkách měst a budou prosazovat otevřené radnice. In: *Pirati.cz* [online]. Praha, 8. 10. 2018 [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://www.pirati.cz/tiskove-zpravy/pirati-uspeli-v-mestech-i-obcich.html>

ČPS, 2018b. Organizační řád. *Česká pirátská strana*. [online]. [cit. 2018-05-06]. Dostupné z: <https://wiki.pirati.cz/rules/or>

ČPS, 2018c. Výroční finanční zpráva politické strany/hnutí za rok 2018. *Úřad pro dohled na hospodaření politických stran a politických hnutí*. [online]. [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://zpravy.udhpsh.cz/zprava/vfz2018/pirati>

ČPS, 2018d. Rozpočtová pravidla. *Česká pirátská strana*. [online]. [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://wiki.pirati.cz/rules/ropr>

ČPS, 2019a. Jednací řád celostátního fóra. *Česká pirátská strana*. [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://wiki.pirati.cz/rules/jdr>

ČPS, 2019b. Fórum pirátské strany. *Česká pirátská strana*. [online]. [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/index.php?sid=a24d7c69b7d16d8023231ba6a2c291de>

ČPS, 2019c. Mediální odbor. Česká *pirátská strana* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://wiki.pirati.cz/mo/start>

ČPS, 2019d. RV 1/2019 - Povolební strategie pro eurovolby. In: *Fórum Pirátské strany* [online]. Praha [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/viewtopic.php?f=248&t=45318>

ČPS, 2019e. Piráti spustili fundraisingovou kampaň na Startovači. In: *Pirátskélisty.cz* [online]. Praha [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.piratskelisty.cz/clanek-2342-pirati-spustili-fundraisingovou-kampan-na-startovaci>

ČTK, 2018. ČSSD dnes začne v referendu rozhodovat o vstupu do vlády. In: *České noviny* [online]. Praha [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/cssd-dnes-zacne-v-referendu-rozhodovat-o-vstupu-do-vlady/1623506>

ČTK, 2019a. Průzkum Median: dominuje ANO s 33 procenty, Okamurovo hnutí SPD dál oslabuje. In: *iRozhlas.cz* [online]. Praha [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/volebni-model-median-pruzkum-unor-2019-hnuti-ano-pirati-ods-cssd_1902271709_haf

ČTK, 2019b. Průzkum: Volby by s 33 procenty vyhrálo ANO. Piráti jsou druhí s náskokem na ODS. In: *iRozhlas.cz* [online]. Praha [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kantar-ts-ano-pirati-ods-pruzkum-ct_1904141352_och

ČSÚ, 2018. Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 5.10. – 6.10.2018. *Český statistický úřad*. [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/senat/se2?xjazyk=CZ&xdatum=20181005>

FALKVINGE, Rick, 2016. The First Ten Years of the Pirate Party: Lessons Learned and Road Ahead. In: *Falkvinge on Liberty* [online]. Stockholm [cit. 2019-04-22]. Dostupné z:

<https://falkvinge.net/2016/01/01/the-first-ten-years-of-the-pirate-party-lessons-learned-and-road-ahead/>

KOPECKÝ, Josef, 2017. Pirát Michálek přežil hlasování o odvolání z postu místopředsedy. In: *IDnes.cz* [online]. Praha [cit. 2019-04-20]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/pirat-michalek-referendum-o-odvolani.A171204_215656_domaci_kop

KREČ, Luboš, 2011. Věci veřejné volí předsedu on-line. Stačí dvě kliknutí od 600 lidí. In: *IHned.cz* [online]. Praha: *Economia* [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://ihned.cz/c1-51886710-veci-verejne-voli-predsedu-on-line-staci-dve-kliknuti-od-600-lidi>

ODS, 2017. Zpráva o financování volební kampaně do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. *Úřad pro dohled na hospodaření politických stran a politických hnutí*. [online]. [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://zpravy.udhpsch.cz/zprava/ps2017/ods>

PEKSA, Mikuláš, 2013. Liquid Democracy vs. Demokratické minimum. In: *Fórum Pirátské strany* [online]. Praha [cit. 2019-04-02]. Dostupné z: <https://forum.pirati.cz/viewtopic.php?f=795&t=16998>

STUDENÁ, Iva a Radek BARTONÍČEK, 2019. V eurovolbách chtějí piráti 20 procent hlasů, po volbách do sněmovny sestavovat vládu. In: *Aktuálně.cz* [online]. Praha [cit. 2019-03-31]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/pirati-si-voli-lidra-kandidatky-do-eurovoleb-o-post-se-uchaz/r~7ec592d41bd511e9b398ac1f6b220ee8/?redirected=1554046605>

SVOBODOVÁ, Ivana, 2019. Budoucí premiér?: Reportáž ze světa šéfa Pirátů Ivana Bartoše. *Respekt*. *Economia*, **2019**(9), 6.

ŠELIGA, Vojtěch, 2019. Chceme vyhrát volby do Evropského parlamentu, říkají Piráti před celostátním fórem. In: *Echo24* [online]. Praha [cit. 2019-03-31]. Dostupné z:

<https://echo24.cz/a/S9a69/chceme-vyhrat-volby-do-evropskeho-parlamentu-rikaji-pirati-pred-celostatnim-forem>

STAN, 2017. Stanovy hnutí STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ. *Starostové a nezávislí*. [online]. [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://www.starostove-nezavisli.cz/o-nas/stanovy>

VODRÁŽKA, Prokop, 2019. Brněňští Piráti neměli do firem vyslat politiky, rozhodlo vedení strany. Definujte pojem politik, žádá místní předseda. In: *Denikn.cz* [online]. Praha [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://denikn.cz/77632/brnensti-pirati-vypenili-kvuli-kauze-hasicak-namysleni-egoisti-jdete-pres-mrtvoly-vzkazal-prazskemu-vedeni-zastupitel/?ref=tit>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Postup jednání Celostátního fóra	28
---	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Návrhy ke schvalované povolební strategii 2017 na jednání RV	41
---	----

Tabulka 2: Návrhy ke schvalované povolební strategii 2019 na jednání RV	46
---	----

Teze bakalářské práce

Zdůvodnění tématu práci:

Téma své práce jsem si zvolil hlavně v návaznosti na úspěch České pirátské strany ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017, kdy strana získala přes 10 % hlasů voličů. Stranu, která obdobně uspěje ve volbách, nelze považovat za marginální. Zároveň s sebou do politiky přináší mnoho témat, která v českém politickém prostředí dosud nerezonovala nebo se je dlouhodobě nedařilo uskutečnit. Má práce se však nezaměří na program a témata, která s Piráty přišla do veřejného prostoru. Mým cílem bude se zaměřit na zcela unikátní styl, kterým strana komunikuje svá témata dovnitř strany, jaká zde funguje struktura a jak rozhodují členové strany o různých tématech.

Téma fungování pirátské strany mě oslovilo i pro velké množství fenoménů, které společně s touto stranou do politiky vstoupily. Jedním z nich je také Pirátské fórum, které bylo vytvořeno pro stranickou diskusi, hlasování, volbu a připomínkování.

Dalším zajímavým fenoménem, který mě z odborného hlediska zaujal, je evidence lobbistických kontaktů. Zde nejen pirátští poslanci musejí uvádět své styky s lidmi či skupiny, které by se mohly snažit ovlivnit jejich politiku. Evidence lobbistických kontaktů je taktéž součástí tzv. Pirátské fóra.

Česká pirátská strana tak do jisté míry přijala výzvu, aby nabídla moderně fungující stranu v nové době a dle výsledků voleb se své role zhostila velmi dobře. Otázkou je, zda mechanismy a prosazované techniky ob stojí i v Poslanecké sněmovně.

Právě v oblasti vnitřního fungování je Česká pirátská strana doposud velmi neprobádaným prostředím, což bych rád prostřednictvím své práce alespoň částečně napravil.

Předpokládaný cíl:

Náplní práce bude zaměřit se na jednotlivé mechanismy, které ve svém rozhodování využívá Česká pirátská strana ve vztahu ke struktuře. Část bude věnována také tomu, do jaké míry fungují procesy nastavené vnitřními předpisy v praxi a zda vedou ke kýženému cíli.

Představím, jaké výhody mají mechanismy oproti těm, které jsou známé po desítky let uvnitř tzv. tradičních stran. Neopomenu ani to, do jaké míry jsou procesy prospěšné pro zdárné fungování strany či zda nemohou být někdy i na škodu. S tím souvisí i nalezení možných úskalí v rozhodovacích procesech (nedorozumění na stranickém fóru, řešení vnitrostranických sporů apod.). Neoddělitelnou součástí stranického fóra jsou hlasování, kde mají možnost se ve většině případů vyjádřit všichni členové dané organizace. Při poukázání na možné limity využívaných mechanismů se jako použitelný příklad může jevit německé pirátská strana (Piratenpartei Deutschland).

Cílem práce bude analyzovat formu a reálnou praxi mechanismů České pirátské strany. Vnitřní struktura strany s mechanismy, které se velmi vymykají tzv. klasickým politickým stranám, je velmi zajímavá a je otázkou, zda bude zcela možné aplikovat výzkumné koncepty, které využívají ve svých pracích M. Duverger, R. S. Katz a P. Mair, případně další. Výstupem bude analýza reálného fungování pirátské strany v závislosti na jimi daných mechanismech a omezeních.

Metodologie práce:

Mým metodologickým postupem bude případová studie. Při studii prováží vnitřní fungování strany České pirátské strany na výzkum vnitřní organizace strany představený známými autory jako M. Duverger č R. S. Katz s P. Mairem, případně některých dalších. U pirátské strany se jeví míra

centralizace jako velmi nízká, ale vedení má často některé opravné prostředky. I toto bude z pohledu konceptů vnitřní struktury strany důležité.

V návaznosti na cíle práce chci aplikovat hlavně koncept M. Duvergera a případně dalších na vnitřní mechanismy a strukturu České pirátské strany a kriticky zhodnotím, zda vůbec a případně do jaké míry se pirátská strana v České republice těmito konceptům vymyká. Pirátská strana na první pohled kompiluje několik faktorů, které se používaly pro rozlišení stran jak na pravo-levicovém spektru, tak co se týče možnosti členství a participace členů. I z tohoto pohledu bude hlubší zkoumání struktury a mechanismů strany nezbytné.

Základní charakteristika tématu:

Tématem mé práce je vnitřní fungování České pirátské strany a její rozhodovací mechanismy. Téma vnitřního fungování České pirátské strany je stále ještě velmi neprobádané. Výhodou a zároveň i nevýhodou zkoumání vnitřních mechanismů uvnitř České pirátské strany je absence podobných výzkumů a to hlavně z několika důvodů. Jedním z nich je samotné stáří pirátského hnutí v České republice (strana vznikla teprve v roce 2009), dalšímu může být dlouhodobá marginalizace České pirátské strany v našem politickém systému.

Předpokládaná struktura práce:

V úvodu představím cíle své práce a otázky, na které bych rád v závěru své práce odpověděl. Po úvodní kapitole bude následovat teoretická část, kde poukážu, jak formálně vypadá stranická hierarchie České pirátské strany a její rozhodovací mechanismy. Podívám se na pirátskou stranu z pohledu výzkumu organizace strany dle R. S. Katze a P. Maira. Při představování stranické struktury se pokusím analyzovat odlišnosti, ve kterých je pirátská strana rozdílná od tzv. tradičních (odbory, stranických buněk a místních organizací apod.).

Na teoretickou část naváže praktická, kde se podívám na praxi, jak vnitřně zakotvené mechanismy, které si Česká pirátská strana nastavila ve svých stanovách a organizačním řádu, fungují. V praktické části budu čerpat převážně ze Stanov České pirátské strany, Organizačního řádu a z tzv. Pirátské fóra, kde lze dohledat všechny diskuse i rozhodnutí.

Základní literatura:

<https://wiki.pirati.cz/rules/or>

FIALA, Petr, Ryszard HERBUT a kol. *Středoevropské systémy politických stran: Česká republika, Maďarsko, Polsko a Slovensko*. 2003. ISBN 8021030917.

GHERGHINA, Sergiu, 2017. *Party Organization and Electoral Volatility in Central and Eastern Europe*. New York: Routledge. ISBN 978-1-138-71422-9.

KATZ, Richard S. a Peter MAIR, 1992. *Party organizations: a data handbook on party organizations in western democracies, 1960-90*. London: SAGE. ISBN 0-8039-8783-8.

KATZ, Richard S. a Peter MAIR, 1995. *Changing models of party organization and party democracy*. London: SAGE Publications.

NOVÁK, Miroslav, 1997. *Systémy politických stran: úvod do jejich srovnávacího studia / Miroslav Novák ; [úvod] naps. Václav Bělohradský*. ISBN 8085850222.

NOVOTNÝ, Lukáš. 2014. *Liquid democracy a Pirátská strana v Německu*. Acta Politologica [online]. 6(2), 154-165 [cit. 2018-05-06]. ISSN 18041302.